

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Uzina metalurgică a viitorului

de conf. univ. I. Tripșa

(pag. 3)

**CITIȚI
ÎN ACEST
NUMĂR:**

A existat Atlantida?

de Aurel Dimboiu

(pag. 6-7)

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

☉ singură
profesiune?
Prea puțin!

de ing. Ion Suceveanu

(pag. 5)

Șaliapin pe
sцена operei
bucureștene

de Iosif Sava

O APROPIATĂ PREMIERĂ
A TEATRULUI DE COMEDIE

Cînd un om
își pierde
umbra...

de Sanda Faur

(pag. 9)

ANUL XIX

18

(1946)

3 mai 1963

12 PAGINI, 1 LEU

A venit primăvara!

memento

harta micimanului ciaplin

În 1728, căpitanul Vitus Bering a fost numit de țarul Petru I șef al unei expediții care a călătorit pe mare între Asia și America. La întoarcerea la Petersburg, Bering a predat Amiralității toate documentele de bord și hărțile întocmite în timpul călătoriei sale. Din păcate, harta globală a itinerariului său nu s-a păstrat în original. Până acum se cunoșteau numai 14 copii, dintre care patru se găsesc în U.R.S.S. iar restul în bibliotecile din diferite țări.

De curind s-a mai descoperit un exemplar la Muzeul de istorie din Moscova. Autorul descoperirii este Maria Navrot, conducătoarea secției de geografie istorică și cartografie a Muzeului.

Harta conține numeroase desene cu caracter etnografic. Ele înfățișează scene din viața și activitatea locuitorilor Siberiei și ai Orientului îndepărtat. Măiestria cu care au fost executate fac din aceste desene cele mai reușite schițe etnografice ale secolului al XVIII-lea.

După părerea Mariei Navrot, autorul lor nu poate fi decât micimanul Piotr Ciaplin, care a executat și celelalte hărți ale expediției lui Bering. Ciaplin a redactat și un caiet cu însemnări zilnice, în care a înregistrat evenimentele cele mai importante din timpul expediției.

S-ar putea, însă, ca lucrul cel mai prețios rămas de la micimanul Ciaplin să fie notațiile sale cu privire la adâncimea golfului Anadir și a strâmtoarei Bering. În total se pare că s-au executat 23 de sondaje, care figurează numai pe harta recent descoperită, lipsind cu desăvârșire din oricare din copiile cunoscute mai de mult. Ordinea în care au fost făcute sondajele dă valoroase indicații asupra itinerariului urmat de Bering.

n. a.

ecoul planetelor

Primul contact al pămîntenilor cu civilizațiile din alte lumi va fi oare stabilit cu ajutorul radiolocației? Dacă aceste civilizații — deci și ființe raționale — există în realitate, n-ar fi exclus ca în lumea lor să fi apărut următorul „comunicat”: „Stațiile de recepție au înregistrat, timp de câteva minute, semnale lansate de un emițător necunoscut. S-a stabilit, ulterior, că ele au fost emise de pe planeta Pământ. Vom răspunde pe aceeași lungime de undă”.

Pământul n-a primit răspuns (poate e cazul să adăugăm — decamdată?) deși semnalele trimise spre alte planete au devenit realitate. Înaugurată în urmă cu peste cincisprezece ani, când primele impulsuri trimise de oameni spre Lună s-au întors pe Pământ, radiolocația în astronomie își propune azi cercetarea unor corpuri cerești situate la distanțe uriașe. În cursul anului trecut, Institutul de radiotehnică și electronică de pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S. a realizat, pentru întâia oară, contactarea prin radiolocație a planetei Mercur și a planetei Venus. De pe Pământ au fost transmise spre Venus cuvintele „Mir”, „Lenin”, „U.R.S.S.” care, reflectate de planetă, s-au întors pe Pământ după patru minute și jumătate. În curind, puternicele radiolocaționare se vor îndrepta și spre alte planete, decamdată din sistemul nostru solar. Obiectivele următoare sînt Marte și Jupiter. Ecoul semnalelor ne va aduce noi date în legătură cu multe fenomene, încă nedeslășite, ale Universului.

d. c.

atlasul ținamii

Unul din puternicele cutremure care a zguduit în 1952 depresiunea Kurilelor, a fost însoțit de o suită de valuri ținamii, (pentru locuitorii din regiunea Kurilelor ținamii înseamnă val mare) aducătoare de mari pagube materiale orașelor și așezărilor din vecinătatea epicentrelor. Trebuiau luate măsuri grabnice de apărare împotriva unei eventuale repetări a cataclismului. Și au fost luate. În același an a fost înființată o comisie, compusă din specialiști cu renume, pentru cercetarea caracterului și urmărilor acestui fenomen.

Dar să vedem mai întâi ce sînt valurile-

ținamii. „Țunami”, am văzut, înseamnă val mare. Știind numai asta, s-ar părea însă că am caracterizat pe nedrept fenomenul ca înspăimîntător. Cu toate acestea, nu există cataclism mai înfricoșător decît valurile ținamii. Urmările lor tragice întrec uneori chiar pe acelea ale marilor cutremure de pămînt și erupții vulcanice. Valurile ținamii iau naștere în apa oceanelor, în zona epicentrelor permanente ale cutremurelor. Se știe că în timpul cutremurelor mari porțiuni de pămînt se înalță sau coboară năvalnic. Stratul de apă gros de cîteva kilometri, aflat deasupra acestor porțiuni de pămînt se ridică sau coboară și el la fel de năvalnic. În același timp, deasupra epicentrelor se formează o coloană de apă ce se ridică cu doi metri peste nivelul obișnuit al oceanului. Energia potențială acumulată de această coloană de apă, aparent inofensivă din pricina înălțimii ei reduse, ascunde foarte mari primejdii. În locuri mai puțin adînci, valurile ținamii își sporesc amplitudinea iar în imediata apropiere a țărmului capătă forma unei stînci abrupte, atingînd uneori înălțimea unei case cu 10 etaje.

Scopul final urmărit de membrii comisiei era alcătuirea Atlasului ținamii. Firește, pentru alcătuirea acestuia au fost necesare nenumărate cercetări, au trebuit culese sumedenie de date. Astăzi, toate acestea sînt de domeniul trecutului. Atlasul ținamii există aievea. El cuprinde, ca un lucru foarte important, teoria valurilor tradusă în limbaj grafic. Atlasul dă în câteva secunde răspunsuri precise la întrebările celor ce navighează în aceste zone.

a. v.

cel mai vechi alfabet?

Firele multelor legende despre împărăteasa gruzină Tamar se pierd în adîncul veacurilor. Se presupune că ar fi înmormîntată în peșterile de la Dmanisis-Hevi din masivul Djavaheti. După datină, rămășițele pămîntești ale legendarei împărăteasa ar fi înconjurare de comori fabuloase și de valoroase monumente ale artei gruzine antice.

Încît peșterile din muntii Djavaheti au devenit un obiect favorit de cercetări pentru arheologii gruzini. Dar nu numai mormîntul misterios al lui Tamar îi aduce acolo. Peșterile au fost cîndva adevărate orașe subpămîntice în care deseori se adăposteau și oameni. Fiecare pas făcut cu trudă în acea împărăție a întinericului veșnic este astfel generos răsplătit cu descoperiri importante.

O asemenea descoperire este cea făcută recent de expediția condusă de doctorul în științe istorice Otar Djaparidze. Expediția a dat de trei morminte în care s-au găsit podoabe de aur și argint, vase, obiecte confecționate din sticlă vulcanică, schelete de animale domestice. Senzaționale sînt însă mai ales dimensiunile mormintelor — adevărate săli de cîte 80—90 de metri pătrați fiecare. Construcții complicate de asemenea proporții putea realiza numai un popor cu o cultură foarte dezvoltată. Vîrsta mormintelor respective: începutul mileniului II înainte erei noastre! Construcții asemănătoare datînd din acea

epocă se cunoșteau pînă acum numai în Egipt și Mesopotamia. Descoperirea savanților gruzini aruncă deci o lumină nouă asupra acelor timpuri foarte îndepărtate. Cu atît mai mult cu cît pe plăcile mormintelor sînt săpate niște semne ciudate dintre care numai unele se văd a fi ornamente, celelalte rămîind absolut inexplicabile. Se presupune că este o scriere necunoscută încă de savanți.

Știința socotește că primul alfabet a apărut cam prin secolul al XVIII-lea înainte erei noastre. În caz că presupunerea oamenilor de știință gruzini se va adevăra, înseamnă că semnele enigmatice din peșterile de la Dmanisis-Hevi sînt cel mai vechi alfabet din lume. Descifrarea lui va pune la îndemîna științei noi mărturii valoroase despre trecutul foarte îndepărtat al popoarelor.

i. s.

al III-lea festival

Din declarațiile făcute la o conferință de presa de Vladimir Baskanov, directorul general al celui de-al III-lea Festival internațional al filmului de la Moscova, spicăm cîteva amănunte care ni se par revelatoare pentru amploarea pe care o va lua această manifestare.

Primul Festival cinematografic de la Moscova a avut loc în 1959 cu participarea a 44 de țări și a două organizații internaționale: Departamentul de cinematografie al O.N.U. și U.N.E.S.C.O. Cel de-al doilea Festival s-a desfășurat în 1961 și s-a bucurat de participarea a 65 de țări și a trei organizații internaționale: O.N.U., Fondul Națiunilor Unite pentru ajutorarea copilului și U.N.E.S.C.O.

— Sperăm, a declarat V. Baskanov, că cel de-al III-lea Festival va fi cel puțin la fel de reprezentativ. Au fost invitate toate țările din lume.

Festivalul va avea loc între 7 și 21 iulie. În afara prezentării de filme, cineasții vor avea posibilitatea să facă un larg schimb de experiență asupra problemelor fundamentale ale artei cinematografice, vor putea participa la colocvii pe specialități, vor vizita studiourile sovietice etc.

Pînă acum au acceptat să facă parte din juriul pentru filmele de lung metraj: Grigori Ciuhrai (U.R.S.S.) Jan Rybkowski (Polonia) Stanley E. Kramer (S.U.A.), Emil Petrov (Bulgaria), Jan Prochazka (Cehoslovacia), Dusan Vukovici (Jugoslavia), Kiyoshiko Ushihara (Japonia) și Janos Hersko (Ungaria). Juriul filmelor de scurt metraj va cuprinde, printre alții, pe Joris Ivens (Olanda), Tomas Gutierrez Alea (Cuba), Ion Popescu-Gopo (Republica Populară Română), Edgar Anstey (Marea Britanie), Mohamed Alili (Maroc), Andrew Thorndike (R.D. Germană) și alte personalități.

Au fost instituite următoarele premii: un Mare premiu pentru cel mai bun film de lung metraj; trei premii de aur și trei premii de argint pentru filmele de lung metraj cu calități artistice remarcabile, premii pentru cele mai bune filme de scurt metraj, pentru cei mai buni scenariști, regizori, decoratori, operatori, compozitori, acționiști și actori.

s. n.

„Klim Samghin” la paris

Sub titlul „Un eveniment”, revista „L'Europe” salută faptul că francezii au acordat la îndemîna ediția integrală a capodoperei lui Gorki, „Viața lui Klim Samghin”. Nu de mult a văzut într-adevăr lumina tiparului a șaselea și ultimul volum al traducerii franceze a acestui roman, „măreț și impresionant ca marile fluvii ale Rusiei”. Pînă în ultimii ani în Franța nu erau cunoscute decît primele două volume, traduse în jurul anului 1930 de Dumesnil de Gramont.

„Este cu neputință — scrie revista citată — ca o operă atît de complexă și de uimitoare de bogată ca „Klim Samghin” să nu influențeze viața literară franceză”. În același timp se poate presupune că acest roman sau mai bine spus această frescă romanescă va contribui mai mult decît la satisfacerea curiozității celor care se interesează în Franța de literatura rusă și sovietică. Căci „Klim Samghin”, pe care Gorki l-a intitulat inițial „Pastruzeci de ani”, este nu numai istoria vieții unui intelectual burghez, ci o evocare grandioasă a întregii societăți ruse și a evoluției ei între anii 1880—1917, adică într-o perioadă hotărîtoare.

m. v.

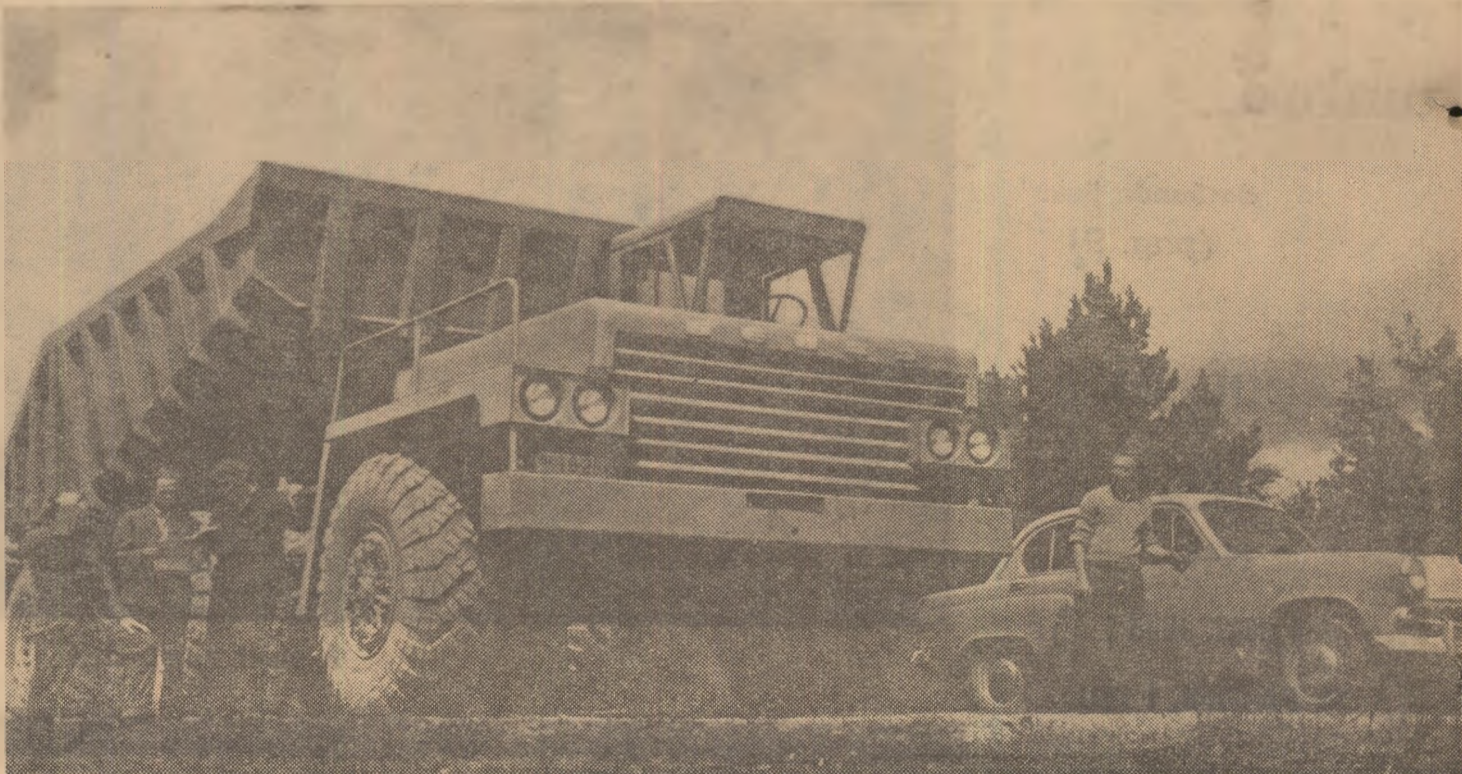
triumf roman

Actuala stăglune muzicală din capitala Italiei este, se pare, marcată de manifestări care rețin în mai mare măsură decît în anii trecuți atenția publicului și a criticii. Unul din cele mai semnificative evenimente l-a constituit însă înfîlnirea publicului roman, cu David Oistrach. Critica italiană observă că înfîlnirea cu muzicianul sovietic a fost tonică și miraculos de stimulativă pentru cei care iubesc muzica cu seriozitate și continuitate. „Noblețea, demnitate modestă a interpretului — am putut citi astfel — profunda lui comunicare cu arta, anulează tot ceea ce este străin de aceasta, pînă și rafinamentul virtuozului. Singura protagonistă rămîne muzica, în care mai nobilă expresie a ei, cu sunetul cel mai autentic al marilor artiști din toate timpurile”.

David Oistrach a cîntat din Brahms, Beethoven, Debussy și Prokofiev. Marele artist a fost rechemat pe scenă de douăzeci de ori de un public care nu se îndura să se mîndrească de pe scaune și a trebuit să execute o jumătate de oră de bis-uri.

O dată cu triumful violonistului, critica italiană relevă cu accente entuziaste și contribuția acompaniatoarei Frida Bauer pe care o califică drept „o pianistă de mare temperament, cu un stil de înaltă clasă”.

s. z.

„Moskvici”-ul pare o jucărie pe lângă gigantul uzinei de automobile din Minsk (autobasculanta de 45 tone)

Uzina metalurgică a viitorului

Crearea bazei tehnice-materiale a comunismului este în mare măsură condiționată de accelerarea progresului tehnic, de folosirea pe scară largă în economie a celor mai noi realizări ale științei și tehnicii. Iată de ce și în metalurgie, ca în toate celelalte ramuri industriale ale U.R.S.S., obiectivul principal urmărit astăzi este ridicarea nivelului tehnic al producției. În ultimii ani metalurgiștii sovietici au dobândit succese importante în direcția perfecționării tehnicii și tehnologiei, în folosirea unor metode de producție mai economice. În acest sector important al industriei grele ridicarea nivelului tehnic al producției este legată, în primul rând, de introducerea oxigenului și a gazului natural, de realizarea unei producții continue — de la metalul lichid până la produsul finit.

Paralel cu creșterea producției de oțel, uzinele siderurgice au cunoscut o continuă dezvoltare. Capacitatea agregatelor a crescut, ajungându-se astăzi la furnale care pot să producă până la cinci mii tone de fontă pe zi, la cuptoare Martin cu o capacitate de 900 de tone de oțel pe șarjă și la bluminguri cu diametrul cilindrilor mai mare de un metru. A crescut de asemenea puterea tuturor celorlalte agregate siderurgice și s-a mărit continuu gradul de mecanizare și automatizare a proceselor de producție. Fiecare nouă uzină reprezintă încă un pas pe acest drum al progresului.

Dar dezvoltarea tehnicii în industria metalului se caracterizează nu numai prin aceste creșteri cantitative, căci o dată cu creșterea parametrilor agregatelor și proceselor existente s-au introdus în producție procese noi, principal diferite. Ca exemplu putem cita turnarea continuă, care îngăduie să se simplifice mult tehnologia turnării și laminării oțelului. Lingotierele în care se toarnă și se solidifică oțelul sînt înlocuite, în acest caz, de mașina de turnare continuă, care la prima vedere pare mai complicată și mai costisitoare. În schimb, barele de oțel obținute la această mașină pot fi trimise de-a dreptul spre laminoarele mijlocii sau finisoare, făcînd inutilă existența blumingului, a cuptoarelor adinci, a instalațiilor de stripare și a multor altor utilaje. Toate acestea reprezintă la un loc un ansamblu mult mai complicat și mai costisitor decît mașina de turnare continuă a oțelului, care în plus permite să se mărească cu câteva procente producția de oțel, să se ușureze mult munca siderurgiștilor și chiar să se scurteze distanța dintre oțelărie și laminoare, așa cum prevăd ultimele proiecte, reducîndu-se astfel cheltuielile de transport. În clipa de față există încă puține uzine siderurgice în care funcționează mașini de turnare continuă dar avantajele lor le fac indispensabile noilor uzine și mai ales uzinei metalurgice a viitorului.

Uzina viitorului nu mai este de altfel un capitol dintr-o povestire științifico-fantastică. Ea a depășit de mult acest cadru și în prezent... există în lucrările diverselor institute sovietice de cercetări și proiectări. De proiectarea uzinei metalurgice a viitorului se ocupă, de exemplu, și un grup de specialiști de la institutul de proiectări metalurgice „Ghipromez” din Moscova, care analizează toate procesele și agregatele siderurgice existente, verificînd-le dacă sînt corespunzătoare sau nu cu uzina viitorului. Unul din principalele criterii luate în considerare în acest scop este continuitatea. Firește, un proces de producție poate fi mai ușor mecanizat și automatizat dacă se desfășoară continuu și nu periodic. Unele procese continui sînt folosite de foarte mult timp în siderurgie. Astfel, procesul de elaborare a fontei în furnal este în foarte mare măsură un proces continuu. Discontinuu sau periodic este numai evacuarea fontei din furnal, care se face la intervale de 3-4 ore. Dar nu s-ar putea oare evacua fonta în mod continuu? Răspunsul specialiștilor la această întrebare este afirmativ. Dacă producția unui furnal ajunge la 5.000 tone de fontă pe zi, fonta poate fi evacuată continuu deoarece se pot obține peste 200 de tone pe oră, adică o cantitate suficient de mare pentru ca ea să nu înghețe în orificiul de evacuare sau pe jghiabul furnalului. Evacuarea continuă a fontei topite din furnal, care pare o chestiune ușor de rezolvat, ridi-

că o altă problemă, mult mai complicată, anume transportul fontei. În prezent transportul fontei se realizează cu ajutorul unor oale montate pe vagoane de cale ferată. Oalele sînt aduse la furnal la intervale de 3-4 ore, sînt umplute cu fontă topită, după care se transportă la oțelărie sau la alți beneficiari. Prin urmare, transportul fontei lichide este un proces discontinuu care nu va mai putea fi tolerat în uzina viitorului. Trebuie să se găsească dar o metodă cu totul nouă de transport. Această metodă a fost

lichide va permite să se renunțe la oalele de transportat fontă, la vagoanele și locomotivele folosite în acest scop și chiar la liniile ferate. În acest mod se va realiza o mare economie de muncă umană, dat fiind că procesul de transportare a fontei va fi complet mecanizat și automatizat. Noua metodă mai prezintă și un important avantaj tehnologic, anume permite să se îndepărteze din fontă așanumitele incluziuni nemetalice, care provin din zgură sau din cătușeala refractară a jghiabului și oalelor.

mai apoi este transformată în oțel. Materialele trec printr-o serie de operațiuni, în timpul cărora au loc importante procese fizice și chimice. După terminarea tuturor operațiilor, încălzirea se transformă în oțel și este evacuată din cuptor. După aceasta se încarcă o nouă porție de materiale, continuîndu-se în felul acesta, șarjă după șarjă întreaga campanie a agregatului. Dacă s-ar încerca să se introducă continuu materiale în oricare din aceste agregate și să se evacueze continuu șarja din ele nu s-ar mai obține oțelul de bună calitate atît de necesar construcției de mașini, ci un „produs” absolut necorespunzător care nu s-ar putea nici turna, nici lamina și nici forja, cu alte cuvinte un rebut continuu.

Iată de ce specialiștii au ajuns la concluzia că pentru uzina viitorului trebuie creat un proces nou, continuu de elaborare a oțelului. Cercetări în această direcție se desfășoară în multe institute. Soluția principală a și fost găsită. Viitorul agregat de elaborare a oțelului va trebui să conste din mai multe „camere” în așa fel dispuse încît oțelul să treacă dintr-una într-alta. În

sute de aparate automate. El va semăna mai mult cu agregatele continui din industria chimică decît cu înaintașii săi din oțelăriile de astăzi. Din oțelăriile viitorului vor dispărea o dată cu spectacolul feeric al scînteilor de oțel, căldura, fumul și praful. Aceste oțelării vor semăna mai degrabă cu niște laboratoare farmaceutice iar munca oțelărilor se va limita la controlul agregatelor prin intermediul unor mașini electronice ce vor dirija zi și noapte procesul de elaborare a unei șarje continue de oțel cu o durată de zeci de ani și cu o greutate de multe milioane de tone.

Din agregatul de elaborare continuă, oțelul va intra fără întreruperi în mașina de turnare continuă care, prin rezultatele deosebit de bune obținute în exploatare și-a cîștigat și ea dreptul de a funcționa în uzina viitorului. Această mașină va fi urmată imediat de laminoare continui, cunoscute și ele din activitatea uzinelor moderne.

Pentru definitivarea proiectului uzinei metalurgice a viitorului

Brigadierul Alexei Kalujnii.

în principiu inventată încă în 1947 de inginerul sovietic L. A. Verte. Acesta a construit o pompă electromagnetă pentru transportul metalelor topite prin conducte până la oțelărie. Se înțelege, în uzina viitorului această distanță va fi mult mai mică, deoarece noile procese ce vor fi aplicate vor îngădui, așa cum vom vedea mai departe, apropierea diferitelor agregate. Transportul electromagnet al fontei

Dar cea mai grea problemă pe care trebuie să o rezolve uzina viitorului este schimbarea în așa fel a proceselor de elaborare a oțelului încît și ele să devină continui. Dificultatea problemei rezultă din faptul că toate procesele de elaborare a oțelului cunoscute pînă acum sînt discontinui. În cuptorul Martin sau electric ori în convertizor se încarcă o anumită porție de materiale, fontă sau fier vechi, care

fiecare din aceste camere vor fi create condiții pentru îndepărtarea unuia sau a câtorva din elementele însoțitoare ale oțelului. În ultima „cameră” vor fi create, de asemenea, posibilități de aliere a oțelului, adică de introducere a unor elemente care să-i îmbunătățească mult calitatea cum sînt: nichelul, cromul, wolframul și multe altele.

Agregatul de elaborare continuă a oțelului va fi controlat de

lui este desigur nevoie încă de multe lucrări de cercetare și proiectare. Dar aceste lucrări au și fost începute și sînt acum duse mai departe cu entuziasm de cercetători și proiectanți care vor face ca uzina viitorului să devină realitate într-un răstimp nu prea depărtat.

Conf. univ. I. Tripșa,
Candidat în științe tehnice

puncte de reper

● Pînă în 1980 ritmurile de creștere a producției chimice în U.R.S.S. vor fi în medie de 2,5 ori mai înalte decît în celelalte ramuri industriale. Aceasta va face ca ponderea produselor chimice în volumul total al producției să sporească de două ori. Productivitatea muncii în industria chimică crește și ea mai rapid decît în alte ramuri, cu excepția construcției de mașini.

● În întreprinderi, șantiere de construcții, transport, în agricultură, sovnașozuri și alte organizații din R.S.F.S.R. lucrează în momentul de față 313.000 economiști, dintre care 92.200 cu studii superioare și 220.800 cu studii medii de specialitate.

● Uzina de fibre sintetice din Kursk este supranumită „fabrica de materiale miraculoase”. Cel mai solicitat dintre produsele ei este lavsanul. Producția acestei fibre noi este foarte rentabilă. Și iată de ce: lavsanul este mult mai ieftin decît lina naturală, pe care o înlocuiește cu succes; volumul de muncă necesar pentru producerea lui este de 6-7 ori mai mic decît în prelucrarea lîinii naturale. În comparație cu hîmbacul, fibrele de lavsan cer un consum de muncă de patru ori mai redus.

● Din inițiativa a cinci întreprinderi fruntașe, în regiunea Leningrad se desfășoară întrecerea pentru o mai bună folosire a mașinilor de așchiere a metalelor.

● Mărirea coeficientului de folosire a utilajului de la 0,66 în 1961 la 0,85-0,90 în 1965 ar îngădui să se realizeze, numai în ramurile electrotehnice și constructoare de mașini, o producție suplimentară de aproximativ 800 milioane de ruble.

● Regiunea economică a zonei centrale de cernoziom este un important complex industrial. Aici cunosc un mare avînt industriile minieră și metalurgică, de mașini și electrotehnică, se dezvoltă rapid industriile chimică, alimentară și ușoară. Producția întreprinderilor din regiunile Voronej, Kursk, Belgorod, Lipetsk și Tambov pleacă spre toate colțurile Uniunii Sovietice precum și în multe țări străine.

PRIN HĂTIȘURILE JUNGLEI

Kalimantanul Central este regiunea cea mai sălbatică și mai puțin umblată a insulei cu același nume din arhipelagul indonezian. Înaintăm cu greu spre orașul Palangkarai. Inutil să-l căutați pe hartă, deși e capitala provinciei centrale a Kalimantanului. E atât de tînăr încît e îmbrăcat aproape în întregime în schele. Vaporașul nostru ne poartă spre el de două zile și două nopți, de-a lungul a nenumărate riuri, riulețe și canale.

Vaporașul e prea puțin încăpător, încît singurul loc unde te poți întinde și umbla în voie e puntea învelită în tablă. Aici, din zorii zilei și pînă la asfințit, ne simțim ai-doma păcătoșilor ce sfîrșie în tigăile infernului. Iar seara, o dată cu răcoarea — desul de relativă — se lasă și umezeala, așa încît spre dimineață toate cearșafurile, pernele, rufăria sînt ude leocă.

Navigăm prin junglă. Pe alocuri apele riului se revarsă cu dărnicie, pentru ca în altele să se îngusteze atît de mult încît abia îngăduie trecerea anevoioasă a vaporașului. Pretutindeni liane, ferigi enorme, flori cu colorit și forme neobișnuite. Fel de fel de pasări ciudate, muște, uriașe furnici zburătoare.

Pe maluri apar, din cînd în cînd, cătune dar și aceste apariții se impuținează pe măsură ce ne afundăm în desigurile junglei.

Insoțitorii noștri permanenți, maimuțele, ne urmăresc în cete mari. Cenușii, roșcate sau cafenii, mici ca niște veverițe sau mari cît omul — țipă și sporovăiesc fără încetare, curioase din cale afară să afle ce drăcie plutește pe riu. Curînd, gilceava lor ajunge să ne scoată din sărite dar n-avem încotro; nici o forță din lume nu le poate sili să tacă.

Ne apropiem de Palangkarai. Căsuțe de lemn, cocoțate pe stilpi și cocioabe din trestie împetrișează malul.

Seara asistăm la o serbare în piața centrală a orașului. Dansurile rituale sînt urmate de un ospăț și de un spectacol dat de artiști amatori. Unul din dansuri m-a impresionat în mod deosebit. Acompaniat de răpăit de tobe, un tînăr năvălește în cercul

văzduhul de zumzet, un zumzet continuu, stăruitor... Pare că toate la un loc îți înlănțuie mîinile și picioarele, ți se viră în ochi, în gură, în urechi... Fără voie degetele ți se înclășează pe mînerul cuțitului, ai senzația că primejdia te pîndește la fiecare pas. Încerc să fotografiez dar sînt mereu împiedicat de fel de fel de ierburi, frunze, plante, care acoperă cu încăpăținare obiectivul.

Ne continuăm drumul. De sus, maimuțele comentează ultimele evenimente. Una din ele, în semn de deosebită atenție, aruncă spre noi un fruct desul de mare și, arînd că a nimerit în umărul cuiva, țopăie de bucurie, scoțînd țipete ascuțite.

Suferim de sete dar respectăm recomandarea de a nu bea în junglă unde apa, călduță, e de-a dreptul dezgustătoare. Alteori ni se pare că sîntem la capătul puterilor: urechile ne jiuie, capul ne e greu, ochelarii ne sînt veșnic îmbîcșiți de musculițe, hainele ude ni se lipsesc de trup. Înaintăm pas cu pas, metru cu metru. Și în fiecare metru parcurs investim atîta efort încît s-ar părea că trebuie să lăsăm în urmă o cărare desul de lată. Cînd colo — în spatele nostru se înalță un desîș în aparență neatins de mina omului; ca în basme, cărarea pe care ne-o croim cu atîta trudă e năpădită, aproape instantaneu, de tot felul de plante.

Deodată, doi din indonezienii care ne însoțesc se opresc, palizi de spaimă. Ce s-a întimplat? Privirile scrutează cu infrigurare solul dar nu descoperă nici un șarpe.

— Urangutan — șoptește cineva.

Privim în sus. La vreo douăzeci de metri zărim într-un copac o namilă bārboasă, cu

ceas ce trece, devenit tot mai emoționant, un localnic ne spune: — Există, totuși, un mijloc sigur de a vă apăra de urangutan.

Îl ascultăm atenți: — Rupeți o ramură cu frunze și fluturați-o pe dinaintea ochilor animalului. Acesta își va acoperi fața cu labele, mijindu-și ochii, amețit, și va uita să vă atace... Înțelegem gluma și ridem cu poftă.

Iată-ne în vizită la căpetenia unei așezări. Bem ceai și stăm de vorbă. Numai capul familiei ia parte la conversație; toți ceilalți tac și ascultă respectuos. Gazda ne vorbește despre obiceiurile și legile clanului iar noi îi povestim despre Moscova, despre „Tu-104”, despre cinematograful. El ne admiră aparatul de radio cu tranzistori și stilourile iar noi, ascultîndu-l, admirăm curajul acestor oameni care duc o luptă grea, neobosită cu jungla.

Insemnări de călătorie

Noaptea se lasă brusc. Gazda se scuza: trebuie să plece la plantația de ananași, devastată de un ris pe care în noaptea asta trebuie să-l ucidă neapărat. Un cuțit și o suliță cu virful otrăvit — acestea sînt armele vînătorului.

— Bine, dar risul e foarte periculos! Gazda ride.

— Dacă n-ar fi periculos aș fi trimis femeile. Cine vrea să trăiască nu moare.

Ne despărțim. Nu putem, însă, ațipi multă vreme, trîgînd cu urechea la zgomotele

toți patru, pe o măsura, de unde primim jale „invadatorii”. Păianjenii și șopirle se salvează fugînd; unele se cațără pe mînaștea noastră.

Încercăm să găsim mijloace de apărare focul e exclus, căci ne-ar preface colibă într-o clipită, în scrum; apă clocotită n-avem. Înghebam în grabă două unelte de cozi lungi pe care înfășurăm cirpe multă în petrol și cu aceste arme ne străduim să izgonim furnicile. Ele nu se dau însă bătute, ni se cațără fulgerător pe picioare. Atunci acționăm cu schimbul: în timp ce doi dintre noi se războiesc cu furnicile, ceilalți doi se urcă pe masă pentru a se căra de nesuferitele insecte.

Ne e somn, sîntem oboșiți. În aceste clipe furnicile sînt pentru noi dușmanii și mîinile înverșunați. În cele din urmă, după o înclăștare disperată de o oră și jumătate dușmanul e alungat iar noi, plini de încredere, luăm măsuri pentru eventualitatea unui nou atac.

...A doua zi ne vedem mai departe pe drum. Un popas pe malul riului Kahaian m-a aduce în mijlocul băștinașilor — daiaci, murașii și obiceiurilor lor.

Daiacii respectă cu sfîntenie trei principii: cinstea, dreptatea și bărbăția. Prin cel ce le încalcă! Chiar dacă învinuire

nu poate fi dovedită, numai sîngele poate restabili bunul renume și spăla rușinea de a fi bănuț.

Invinuitul trebuie să se urce pe o mică platformă, amenajată într-un copac iar în jurul lui, ascunși în desîș, stau trei țintari iscuși înarmați cu un sumpitan (un fel de pușcă pentru aruncarea săgeților). Toate săgețile au virful otrăvit. Invinuitul are dreptul să se apere cu un scut. Dacă izbucnesc să evite primele trei săgeți — învinuirea e nedreaptă. Iar dacă una din săgeți îi produce o zgirietură cît de mică moartea e aproape instantanee.

Atît băștinașii cît și pata albă de pe hartă ne avertizează că urmează să parcurgem etapa cea mai grea a drumului. Și într-adevăr, dăm în junglă peste o zonă în aparență ușor de străbătut, dar care se dovedește a fi o imensă mlaștină. Ne înghebam adăposturi din lemn, înălțate pe piloni, pe care le împrejmuim cu sîmț ghimpată spre a ne feri de vizitele nocturne ale fiarelor. Ziua sîntem asaltați de niște viespi uriașe iar spre seară, vindurile coboară undeva dincolo de virfulurile copacilor, sosesc țintarii în roiri compacte. Purtători de malarie sau inofensivi, sînt cei toți foarte mari iar înțepăturile lor sînt de dureroase. Ne gîndim cu nostalgie la micii și blînzi noștri țintari nordici.

Pe întuneric circulăm puțin și cu mare precauție. La picioarele noastre mișcă insecte fără număr alături de multele șerpi și scorpioni chiar și pentru junglă. Înaintăm a ne culca organizăm adevărate rașii iar dimineața fiecare își arată trofeele. De altfel, cu timpul nu ne mai impresionează ne-am obișnuit cu ele.

Jungla ne înconjoară ca un zid, pe care îl putem atinge scoțînd mina pe fereastră. Deslușim, în întuneric, fel de fel de sunete: cîte o lighioană se apropie de fereastră, alta schiaună pe undeva, alta țipă ascuțit. Ne cuprinde, treptat, toropeala. Dar nu putem adormi din pricina zăpușelii. Așteptăm zorile care ne vor aduce puțină răcoare.

Din nou un cătun. În urmă cu cîteva zile — ni se spune — un crocodil a răpit o femeie. Băștinașii au chemat în ajutor un vrăjitor de profesie (cu ocazia asta aflăm că există și asemenea profesii!). Adomnind crocodilul la suprafață, prin farmece vrăjitorul îl va privi țîntă în ochi, stabilind, în felul acesta, dacă el e cel care a răpit femeia. Dacă constată că crocodilul e vinovat la comandă se va înclășta și îl va înghințea animalului să se întoarcă în apă.

Încercăm să obținem incuviințarea de a asista la ceremonie dar vrăjitorul se împotrivește categoric. Auzim, dinbure riu, strigătele vrăjitorului, cîntec, dinbure tobei lor. Un martor ocular ne dă amănunte:

— Nu, crocodilul n-a vrut să iasă din apă. E un crocodil foarte rău. El a ucis femeia și, știind ce-l așteaptă, a fugit de parte de aici. Așa ne-a spus vrăjitorul. O, ce un om atotputernic, pînă și crocodilii îi se supun.

Îl ascultăm și ne gîndim că va mai trebui foarte multă muncă, răbdare și perseverență pentru ca secolul XX să ajungă în acest colț de lume.

F. Iarikov

Dans popular indonezian

dansatorilor, avîntîndu-se într-un dans frenetic cu cuțite. La început cu două, apoi cu patru, cu șase, și în sfîrșit, cu opt cuțite. Ritmul e din ce în ce mai vertiginos. Lamele cuțitelor se contopesc într-un cerc scinteiilor. Dansatorul face tumburi, dansează culcat. Spectatorul acompaniază bătînd din palme. Deodată, o notă ascuțită muzică încetează brusc. Dansul s-a sfîrșit. Dansatorul răsufilă greu, pe față îi curg șiroaie de apă, dar ochii îi strălucesc de bucurie.

În limba indoneziană „rimba” înseamnă „junglă”. E un cuvînt rostît aici cu mult respect. Dar realitatea întrece orice așteptări. Totul e grandios: copacii, printre trunchiurile cărora se înclădesc plante agățătoare, iarba deasă și înaltă, care umple umbra și, în sfîrșit, insectele, soarele și

părul roșcat vilvoi și mîini lungi, puternice. Clipele se scurg... Stăm locului, înlemniți: fuga nu se poate salva; arme n-avem, în afară doar de cuțite. Urangutanul nu-și ia ochii de pe noi și nici noi de pe el. În cele din urmă, bucuros că și-a satisfăcut curiozitatea, uriașul ne întoarce spatele și dispăre în desîș.

Expresia de pe fețele indonezienilor ne arată că nimic nu i-ar putea sili să-și continue drumul, așa încît facem calea întoarsă. La drept vorbind simțim cu toții nevoia să ne mai întremăm după această întîlnire.

— Am avut noroc că a fost singur, fără pui, — ne încredințează careva din indonezieni, — altfel...

Mai tîrziu, cînd povestim întîmplarea cu urangutanul, reîntînd impresiile care, pe

nopții. Undeva aproape, un om, înarmat cu o suliță, așteaptă o fiară crudă.

Lampa de gaz împrăștie o lumină chioară. Tovarășii mei de drum se perpelesc în așternutul fierbinte. Deodată simt o împunșătură puternică și descopăr pe picior o furnică enormă. Aud mormăitul nemulțumit al unui tovarăș de călătorie — furnicile-l-au atacat și pe el. Privesc în jur: încăperea e plină de regimente nesfîrșite de furnici. Toate parcă aplese pe sprînceană — nici una n-are mai puțin de doi centimetri lungime — înaintează spre noi în coloane organizate. Locul celor nimicite e ocupat numaidecît de alte zeci de furnici. Totul e literalmente inundat de furnici — podeaua, parurile, toate lucrurile noastre. Nu știu purtate ce minune reușim să începem

DE ZIUA PRESEI SOVIETICE

Ziua de 5 mai — aniversarea apariției „Pravdei” — este o zi scumpă tuturor ziaristilor sovietici, întregului popor sovietic.

Intemeiată din inițiativa muncitorilor petersburgheze, înconjurată de la început de atenția și grija marelui Lenin, „Pravda” a continuat și a dezvoltat glorios tradiția presei marxiste. Sub îndrumarea nemîflocită a lui Lenin, „Pravda” a fost de la înființarea ei un propagandist inflăcărat al atotbiruitoarelor idei ale marxism-leninismului, un neobosit agitator și organizator al celor mai largi mase populare pentru înfăptuirea unei profunde transformări politice și culturale a vechii Rusii, pentru răsturnarea țarismului și a capitalismului.

Vestitor al Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, „Pravda” leninistă a jucat un rol de seamă în stringerea rîndurilor maselor populare în jurul partidului clasei muncitoare, în călirea lor ideologică și în educarea lor politică, în dezvoltarea unei autentice presei populare, expresie a intereselor celor mai profunde a celor ce muncesc. Slujind cauza adevărului, „Pravda” a fost de la bun

inceput un far strălucitor în lupta de eliberare a întregii omeniri de sub jugul imperialismului, împotriva războaielor imperialiste, pentru pace între popoare, pentru victoria socialismului și a comunismului.

După izbînda Marii Revoluții Socialiste din Octombrie „Pravda” a devenit purtătorul de cuvînt încercat al ideilor leniniste privitoare la construcția socialismului în Uniunea Sovietică. Înaintea al presei sovietice, „Pravda” a exprimat neabătut gîndirea colectivă și experiența colectivă a partidului și poporului, a luptat consecvent pentru linia leninistă a partidului, a tradus zi de zi în viață politica sa.

De la întemeierea ei, „Pravda” a fost scrisă de popor. Chiar din primul an al apariției ei, „Pravda” a publicat peste unsprezece mii de corespondențe de la muncitori. După instaurarea puterii sovietice corespondenții muncitori și țărani au devenit adevărați stăpîni ai paginilor „Pravdei”.

În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei ziarul a ridicat poporul la luptă împotriva cîmpitorilor fasciști,

a semănat în inimile oamenilor sovietici convingerea ne-strămutată în victoria împotriva vrăjmașului. După război, o dată cu începerea operei de reconstrucție și de dezvoltare a economiei naționale, „Pravda” a mobilizat poporul sovietic la înfăptuirea cu succes a noilor sarcini care-i stăteau în față.

Astăzi, cînd poporul sovietic, sub conducerea partidului, desfășoară o muncă gigantică pentru traducerea în viață a Programului adoptat de Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., „Pravda” găsește mereu noi forme de însuflețită activitate propagandistică și organizatorică, mobilizează oamenii sovietici la îndeplinirea misiunii de importanță istorică mondială a construirii comunismului.

Împreună cu întreaga presă sovietică, „Pravda” însuflește forțele creatoare ale poporului sovietic pentru crearea bazei tehnice-materiale a comunismului, pentru dezvoltarea unor relații comuniste între oameni, afirmă cu curaj tot ceea ce este nou și progresist, militează pentru triumful cauzei păcii în lumea întreagă.

Scene
din viața
sovietică

O singură profesie?

Prea puțin!

Acum cîva timp, un tînăr cititor din țara noastră se adresa redacției unei reviste de popularizare a științei cu o întrebare extrem de interesantă:

„Automatizarea cea mai deplină — scria el — cuprinde din ce în ce mai multe domenii ale industriei iar previziunile investitorilor științifico-fantastice, din care multe se realizează sub ochii noștri, ne asigură că în viitor toate nevoile noastre vor fi satisfăcute de niște dispozitive automate inteligente și docile. Omului îi va rămîne, pare-se, doar un singur lucru: să apese pe butoane de dimineața pînă seara. Ei bine, oare așa stau lucrurile? Mă interesează extrem de mult să aflu cum se va transforma omul în condițiile uluitoarei revoluții tehnico-științifice. Fiindcă — adăuga tînărul — nu-mi pot închipui și refuz să

zeria și robia vor persista. De aici concluzia sumbră că societatea are nevoie de boli, foamete, războaie și alte catastrofe, care reduc numărul oamenilor.

Alții, dimpotrivă, exagerînd caricatural realizările științei ajung la concluzii de-a dreptul aberante.

„Foamea? Va fi potolită de hrana sintetică. Dragostea? Va fi înlocuită de însămîntarea artificială. Cunoștințele? Vor fi introduse în creierul omului cu ajutorul unei mașini speciale. Emoțiile? Vor fi formate artificial. Cine va face toate acestea? Tehnocrația, care, folosind realizările științei, va pune mîna pe putere și va instala o dictatură cum nu a mai cunoscut istoria omenirii”. În condițiile „dictaturii eprubetelor” — sînt de părere acești oameni de știință occidentali — monopolurile de ingineri vor putea obține pe cale artificială un om cu însușiri fiziologice și psihice dinainte stabilite. Se vor determina proporțiile „creșterii oamenilor”, se va putea acționa asupra psihicului omului cu preparate care determină o anumită stare fiziologică sau psihică...

Ambele unghiuri de vedere, la fel de sumbre, asupra viitorului omenirii au la bază poziția unor sociologi occidentali care pretind că revoluția tehnico-științifică va pune lumea în fața unor probleme economice nerezolvabile. Dar probleme de felul acesta — arată acad. Mitin — nu există și nu pot exista izolat. Există numai oînduirii care pot sau nu să le rezolve.

Cărbunele — un obiect de muzeu!

Nu începe îndoială că tehnica uluitoare creată de om își va influența profund — la rîndul ei — creatorul. În U.R.S.S. acest proces este de pe acum în curs și trăsăturile sale particulare sînt extrem de interesante în special în muncile cele mai grele.

La sud de Moscova se află mina complet mecanizată „Vtoraiia Zubovskaia” al cărei abataj amintește de hala unei uzine ultramoderne. O mașină combinată, cu posibilități multiple, extrage cărbunele pe care un transportor automat îl încarcă în vagonete. Dar mai mult: pînă și lucrările de armare sînt mecanizate. Minerul nu face decît să supravegheze funcționarea instalației complexe. Revoluția tehnică este pe cale să schimbe fundamental caracterul muncii minerului, lucru lesne de înțeles dacă ne gîndim că pentru a putea stăpîni mina automată minerul trebuie să posedă cunoștințe avansate de mecanică, automatică, electrotehnică, hidraulică etc., într-un cuvînt să fie familiarizat cu cîteva profesii considerate încă în prezent total diferite între ele.

Dar acesta este numai începutul, dacă ne gîndim că minele, așa cum le cunoaștem noi, își trăiesc ultimul secol datorită așa numitei gazeificări subterane.

Intr-adevăr, încă în 1882, marele savant rus D. F. Mendeleev a indicat calea cea mai rațională spre comorile adîncurilor: „Cărbunele trebuie aprins sub pămînt, transformîndu-l fie în gaz de iluminat, fie în gaz de aer sau de apă și scos apoi la suprafață pe conducte...” Astăzi, în U.R.S.S. aceste lucrări au și început și se întrevăd mai multe metode posibile. Una din cele mai ingenioase este următoarea: se forează două puțuri, la o anumită distanță unul de altul. Dacă se introduce în aceste puțuri doi electrozi și se dă drumul unui curent electric de

înalță tensiune, atunci cărbunele, încălzindu-se pînă la 1000°, se transformă în cocs. Firește că nu se va cocsifica întregul strat. Experiențele au arătat că se formează doar mici vine de cocs, de grosimea unui creion, ce conduc perfect curentul electric. Dacă vom continua, însă, să lăsăm să treacă curent electric, va lua naștere un fel de... „fulger subteran” care va „săpa” un canal orizontal în locul minerilor.

Iată una din posibilitățile viitorului descrisă de Ivan Semionovici Carkușa, directorul Institutului de cercetare a gazelor subterane.

Același savant ne asigură însă că gazeificarea subterană constituie una din cele mai grele și complexe probleme ale tehnicii contemporane. Ea are nevoie de contribuția a aproape tuturor domeniilor științei: mineritul, tehnologia chimică, electrotehnica și electronica, mecanica și automatica etc.

Da, minele vor dispărea și uriașe răzoare de flori multicolore vor acoperi urmele vechilor mine de pe timpul cînd omul, pentru a scoate cărbunele — „pînea industriei” — era nevoit să muncească din greu sub pămînt.

Cărbunele va deveni probabil un obiect de muzeu sau din colecțiile geologice; dar o dată cu aceste uluitoare înfăptuiri ale științei se va naște și un miner de tip nou ce nu va coborî niciodată sub pămînt dar care va avea nevoie de cunoștințe serioase în toate domeniile amintite mai sus.

Tocmai această trăsătură particulară a noilor profesii care se nasc sub ochii noștri în țările socialiste este poate cea mai atrăgătoare, deoarece munca devine mai puțin monotonă, mult mai puțin obositoare și de-a dreptul captivantă. Aceeași este situația în toate ramurile cheie ale industriei.

Viitorul se naște astăzi

Iată dar esențialul: pe măsură ce tehnica se schimbă, se desfășoară un fenomen logic: meseria strîmțată, unilaterală este înlocuită prin profesii foarte cuprinzătoare în care ponderea intelectuală joacă un rol tot mai mare. Știința și tehnica transformă producția, schimbă profund caracterul muncii și, în condițiile socialismului, lichidează treptat deosebirea dintre munca intelectuală și cea fizică, dintre munca agrobolică și cea industrială. Omul are din ce în ce mai mult timp liber — adevărata măsură a bogăției sale — care în noua societate este folosit pentru odihnă și distracție, pentru activități științifice, pentru dezvoltarea sa spirituală și estetică multilaterală.

Acestea nu sînt visuri, ci fenomene reale care își găsesc cea mai concretă exemplificare în planurile de învățămînt pentru formarea tinerilor specialiști din U.R.S.S.

De pe acum muncitorul sovietic face studii secundare cu durata de 8 pînă la 11 ani. Instruirea nu se limitează cîtuși de puțin la așa numitul minim, ci include cunoștințe rezervate odinioară inginerilor.

Formarea cadrelor de muncitori cu un orizont larg de specialități este apoi continuată în școli profesionale-tehnice cu durate de la doi la patru ani. Începînd cu toamna acestui an 47 de școli profesionale miniere cu o durată de studiu de 4 ani, vor pregăti muncitori de calificare largită pentru minele de cărbuni și metalice ultramoderne. O singură comparație este concludentă: nu de mult minerii sovietici erau instruiți în școli de 10 luni, apoi s-a trecut la un an, la un an și jumătate, la doi ani și acum deodată la patru ani!

În viitor, numărul profesioniștilor de largă specializare va crește neîncetat; o dată cu biruirea tainelor Cosmosului și ale energiei termionucleare, simultan cu victoria asupra tainelor profunde ale vieții și ale credinței se nasc cadre de specialiști cu pregătire multilaterală.

Cuceririle uluitoare ale științei și tehnicii moderne nu mai pot fi stăpînite decît de asemenea specialiști, de muncitorii erici comunismului.

Ing. Ion Suceveanu

Zina Dolghih și Nina Korneva, muncitoare pe șantierul hidrocentralei de la Krasnolarsk și studente ale universității din Novosibirsk.

cred în omul cu un singur deget la mînă — degetul pentru apăsător pe butoane!”

Ce viitor promite revoluția tehnico-științifică omenirii?

Nu demult cunoscutul filozof sovietic acad. M. B. Mitin a răspuns la această întrebare.

Unii oameni de știință din Occident — arăta savantul sovietic — sînt de părere că știința este inutilă și că nu va putea schimba nimic în „viitorul milion de ani” în care foamea, mi-

Multe mii de ani ne despart de evenimentele care, dacă îi credem pe Platon, Diodor din Sicilia și alți autori ai antichității clasice s-au petrecut cândva pe o insulă-continent din Oceanul Atlantic în fața strimtorii Gibraltar numită de cei vechi Coloanele lui Heracle.

Peste unsprezece milenii ar fi trecut astfel de când frumoasa și bogata insulă Atlantis, sediul unui imperiu puternic și agresiv, a dispărut pentru totdeauna, înghițată de valurile cotoptoare ale Oceanului.

Uriașul răstimp care s-a scurs de la aceste evenimente, precum și faptul că istoria poporului care a participat la ele s-a transmis numai oral au fost unii din factorii care au contribuit ca amintirile să devină tot mai șterse și tot mai deformate și în felul acesta au ajuns

mare, cetățile Sais din Egipt și din Grecia — construite de atlanți. Plecarea flotei, despre soarta celor rămași în Atlantida nu au mai știut nimic, a fost un prilej de mare sărbătoare sărbătoare atlantă întrucât, la șase luni după dispariția pînzelor la orizont, totul a început să se cutremure puțin în tot cuprinsul insulei au izbucnit cu apă clocotită și în scurtă vreme, în plină zi, soarele a dispărut comperit de perdeaua de fum, abur și cenă de sată de vulcanii în erupție.

Vești la fel de alarmante veneau pitală din toate provinciile. O ultimă nire puternică; pământul atlant înc

primele pagini de istorie atlantă

Ce evenimente ar putea fi cuprinse în această „istorie” care chiar pentru vechii egipteni și elini constituia o uitată „întimplare de demult”?

Tradițiile vechi, dezbrăcate de involușul lor mitic, completate cu analiza comparativă a datelor furnizate de arheologie, etnografie, geologie și oceanografie par să ateste că „istoria” dispărutei Atlantis și a poporului care a viețuit pe ea nu se deosebește de fel de nenumăratele istorii pe care le-au făurit, pe vremuri, oamenii și în alte regiuni ale globului nostru.

Ca urmare, pentru a reconstitui ipotetic această „istorie”, să încercăm să ne plasăm în timpul în care ultima glaciație își întindea stăpînire pe toate regiunile nordice ale Americii și Europei. Pe vremea aceea, Atlantida avea forma unei insule uriașe, al cărei climat îmblițit de curentul cald ecuatorial, continua să ofere — după anumite presupuneri — condiții prielnice dezvoltării omului. Triburile de vînători și pescari din Europa și America, împinse de asprimea gerului și de lipsa mijloacelor de trai, porneau în migrații spre acest continent care oferea tuturor condiții optime de existență.

Încetul cu încetul în Atlantida s-a dezvoltat o societate în care întreaga gintă era legată prin interese comune, prin munca colectivă și în care nu existau asupritori și asupriți.

Atlantii se temeau de forțele naturii dar într-un fel propriu fiecărui individ deoarece încă nu apăruse o clasă sacerdotală care să amplifice, să legitimizeze și să exploateze această frică.

Prelucrarea metalelor a oferit posibilități mai ușoare de confecționare a unor unelte trainice și a unor arme cu putere de luptă mult superioară celor făcute din silex. Produsele s-au obținut mai ușor — deci au început acumulările și creșterea bogăției — iar in-

egalitatea acestor bogății și armele metalice au dus la războaie de jaf între obști și triburi. Inegalitatea averii a dus în mod inevitabil la inegalitatea socială. S-au format virfurile aristocrației, care ținea în mîinile ei conducerea triburilor.

Războaiele au devenit tot mai dese; triburile organizate încep să-și întărească din ce în ce mai mult sistemul de apărare al așezărilor, construind întărituri puternice ale căror ziduri „ciclopice” erau ridicate din blocuri enorme de piatră. Celor învinși nu le rămânea altceva de ales decît să accepte sclavia și jugul impus de învingător sau să-și adune lucrurile salvate de la jaf și incendiu pentru a pleca în pribegie spre alte meleaguri.

Am ajuns astfel prin mileniul al XVIII-lea î.e.n. în acest răstimp au loc uriașe prăbușiri de teren care îndepărtează tot mai mult continentul Nord-Atlantic de America de Nord și îl separă, prin brațe largi de mare, de Europa.

istoria atlantă își deapănă firul mai departe

Puternicul trib condus de Poseidon, aliat cu tribul Clito, cucerește și menține sub dominația sa alte nouă mari grupări de triburi atlante, ai căror conducători primesc mult invidiatul titlu de „fii ai lui Poseidon”.

De acum înainte este suficientă o singură poruncă a marelui conducător ca să se strîngă armate întregi de sclavi și de prizonieri care să cioplească și să aducă din „Munții cu cele trei piscuri” — imortalizate poate în tridentul lui Poseidon — blocuri uriașe de piatră din care să construiască tripla centură de ziduri a cetății regale sau să sape, în jurul acestor ziduri, șanțuri uriașe umplute de apele mării.

Credințele religioase, care la început oglindeau neputința omului în fața forțelor naturii, sînt luate în mîna puternică a lui Poseidon, care le transformă într-o armă ideologică, pentru a consacra astfel caracterul de nestrămutat al orînduirii instaurate de el și a consolida supunerea maselor.

Mai tîrziu, puterea supremă este preluată de Atlas, fiul prim-născut al lui Poseidon. Atlas continuă opera începută de predecesorul său, întinzîndu-și stăpînirea asupra regiunii Aethra sau Aetiopia. Nici ceilalți conducători atlantici nu vor să rămîină mai prejos: Kuș și Nun își trimit armatele pe drumul Africii și al Mediteranei; Gadir — spre Peninsula Iberică; Car, le împarte spre apus și răsărit, în timp ce Itza cu ai lui pleacă spre Mexic, pentru a transmite în tradițiile tuturor popoarelor primele pagini din istoria atlantă sub forma unor concepții epice despre un univers populat de zei și de uriași atlantici.

Dar se pare că lucrurile încep să nu mai meargă atît de bine. Lupta pentru supremație și goana după noi cuceriri împart popoarele atlante în diferite tabere și astfel începe războiul fratricid milenar dintre popoarele lui Set și ale lui Amon. Pe de altă parte, pământul liniștit pînă atunci, dă semne prevestitoare de rău. Erupții de vulcani și cutremure de pământ puternice fac ca părți din continent să se scufunde în apă, în timp ce în alte părți se produc prăbușiri locale care separă regiunile între ele. Așa dispărește puntea Canarelor și Havila „cea bogată în aur”; țările lui Mu, Mud și Kuș, cu o bună parte din Aethra și Gadiră le urmează în curînd exemplul.

O ÎNTREBARE MEREU NOUĂ

A existat Atlantida?

Pentru a liniști „supărarea zeului”, la îndemnul preoților oamenii ridică piramide uriașe, în trepte, pe platforma cărora, în locul vechilor ofrande pașnice, încep să se facă sacrificii crude de prizonieri și de copii.

Sîntem prin mileniul al XIII-lea î.e.n. În acest timp, de groaza cataclismelor, în urma cărora din Atlantida nu a mai rămas decît marea, „Insulă a celor șapte cetăți”, numeroase grupuri atlante pornesc în pribegie, în căutarea unor țărmuri mai liniștite.

În cele șapte cetăți ale Atlantidei și în primul rînd în Poseidonis — cetatea de scaun — se construiesc totuși temple, se ridică statui, se fac arene de luptă și băi publice și încetul cu încetul viața își reia cursul ei normal.

Cei plecați caută — folosind metodele învățate de acasă — să exploateze superstițiile și credințele indigenilor și, dîndu-se drept fii ai Soarelui sau ai Cerului, vor să reconstituie imaginea fostei lor patrii, botezînd noile ținuturi cu denumiri care să le amintească de ținuturile strămoșești. Cu „ajutorul lui Poseidon” construiesc cetăți și temple uriașe, pe care le închină marelui zeu al mărilor și al cutremurelor de pământ, jertfesc pe altarul lui tauri, copii și prizonieri, taie canale de irigație iar la groaza gîndului că mînia lui Poseidon ar putea toluși să-i ajungă cară milioane de tone de piatră pentru a construi piramide din ce în ce mai mari, mai rezistente și mai impunătoare. Iar cînd preoții lor, interpretînd zgomotele pămîntului sau semnele cerești, îi avertizează că se apropie un nou cataclism, își părăsesc orașele, templele și piramidele, căutînd să se stabilească într-o regiune nouă, cît mai depărtată de locul de plecare, în care reiau întreaga muncă de la început. Din cînd în cînd trimit soli spre Atlantida, ca să afle noutăți, să învețe scrierea și noile meșteșuguri sau să cheme la ei cîte un învățat — „venit de peste mări” — care să introducă cultele și organizarea de stat sau să le dezvăluie tainele naturii și ale gîndirii omenești. În acest fel, pe drumul mărilor, noile așezări și vechile colonii păstrau legătură cu metropola și transmiterea tradițiilor și evenimentelor era asigurată.

Dar în timp ce piramidele continuau să se înalțe spre cerul Sumerului, Egiptului, Yucațanului sau al Anzilor, în Atlantida erupțiile vulcanice și cutremurele de pământ începeau din nou, cu o violență nemaiîntîlnită. Erau primele semne care prevesteau

„mînia zeilor”

Cu toate sacrificiile aduse, cu toate statuile de idoli ridicate de-a lungul țărmurilor insulei, — catastrofa finală putea în aer. Ultimul rege al Poseidonisului crede că „supărarea divină” se datorește faptului că atlantii s-au depărtat de preceptele strămoșești gravate pe coloanele poleite cu orichalc din templul lui Poseidon, nepedepsind grupurile plecate din țară care între timp adoptaseră alți zei și alte obiceiuri.

Ca urmare, prin mileniul al X-lea î.e.n., el echipează o armată puternică cu care vrea să atace simultan, atît pe uscat cît și pe

scufunde iar apele oceanului să acopere tot cel cu încetul, străzile, apoi casele.

După o zi și o noapte de groază strălucitoarei Atlantide a rămas „o locaș foarte greu de trecut”.

Aceasta ar fi fost pe scurt istoria dispărutei Atlantis, așa cum am mai spus, din relatarea Platon, Diodor din Sicilia și ale altor autori antici. Transmisă fiind din tată în fiu

istoria s-a transformat în mit

Fiecare povestitor mai adăuga sau scadea ceva din această povestire. Vechii greci strămoșească se transformă într-un mit „mîntesc”, pentru ca după scufundarea insulei, „locașul subpămîntean” al celor morți; erupțiile vulcanilor și cutremurele cu sabia de foc, în timp ce fostele cetăți atlante se transformă — așa cum scrie Diodor — în zei și eroii din panteonul atlatologic al popoarelor vechi ce au avut contact, pe vremuri, cu atlantii.

Încetul cu încetul, geografia și istoria atlantă sînt înlocuite de o geografie mitologică în care totul putea fi și să se întîmple și în care Atlantida dispărută a fi — sub diferite denumiri — fabulos al unor evenimente pe care oamenii nu puteau admite.

În această atmosferă de mit și legendă, acum două mii și trei sute de ani, pînă la cînd aezii rătăcitori cîntau despre istoria a lui Homer și despre împietritul al lui Hesiod, au apărut două dialoguri ale lui Platon care au pus în discuție problema Atlantidei în cadrul dialogului de vii și cu un aer de uimitor auzit. Deși în introducerea acestor dialoguri — prin gura lui Kritias — preciza că informațiile respective de la Solon erau cîteva sute de ani, el culesese de la gipteni ai zeiței Neit din Sais puțin din ceea ce crezută că cele relatate erau trecut aievea.

Prea era uluitoare întreaga povestire, care a trăit pe vremea lui Platon și care a rămas în scrierile negre pe alb că „Platon a făcut să nască Atlantida din apă, pentru a o distinge din nou la sfîrșitul narațiunii sale”.

Cu toată autoritatea lui Aristotel și chiar din antichitate și oameni care au pus că evenimentele descrise în dialogurile puteau să aibă, în ultima analiză, caracterul unor simbole de adevăr.

Bazați pe această presupunere, cercetătorii au pornit, de acum încoace,

în căutarea adevărului

În această căutare a adevărului, în frunte se cuvine, fără îndoială, neolitei lui Proclus care scrie că unul din discipolii ai lui Platon a plecat, în Sicilia, în Egipt ca să verifice exactitatea tîrîi dascălului său. Or, preoții din

Schiță de reconstrucție paleogeografică a Atlantidei Marii (15.000—10.000 de ani î.e.n.), după N. F. Jirov.
1) Insula Azorida. 2) Insula Antilia. 3) Insula Tartessos. 4) Insula Canaria. 5) Insula Madeira. 6) Insula Capul Verde. 7) Arhipelagul Ecuatorial. 8) Insula Bermuda. 9) Insula sau Peninsula Terra Nova. 10) Insula Islanda mare. 11) Insula Faroeer (Tule?). 12) Insula Rokkal. — 13) Peninsula Brazil. 14) Pragul Thompson. 15) Regiunea Avalon? A) Regatul Atlant.

firmat înrului povestirea, arătându-l vechile coloane ale căror hieroglife cuprind întreaga istorie a Atlantidei.

Comentarii antici, în special cei din școala alexandrină (Filon, Iamblic etc.), au afirmat, de asemenea, bazându-se — spuneau ei — pe documente egiptene care ar fi existat în vremea lor că povestirea lui Platon era înrului demnă de crezare.

În antichitatea lîrzie și în timpul Evului mediu s-a vorbit puțin despre Atlantida de vreme ce Biblia nu făcea — sau părea că nu făcea — nici o aluzie la ea iar Aristotel, maestru antic care se bucura de autoritate majoră nu credea în existența ei.

Pînă la finele secolului al XV-lea, problema Atlantidei a rămas în afara orizontului studiilor sistematice. De aceea se poate afirma cu suficientă certitudine că autorii moderni care au scris că Cristofor Columb a plecat în căutarea Oceanului pentru a regăsi Atlantida au comis o gravă eroare istorică. Pe vremea

dierea sistematică a unor civilizații primitive ale Lumii vechi în cursul secolului al XVIII-lea și, în cele din urmă, senzaționalele descoperiri arheologice din America Centrală și de Sud din secolul al XIX-lea.

Datorită acestor factori, problema Atlantidei s-a ridicat din nou, cu o intensitate mereu crescîndă, dar cu totul pe alte baze decît pe vremea lui Platon deși din capul locului trebuie să avertizăm cititorul că *monumente antice pe care să fie înscrisă istoria Atlantidei nu s-au găsit...* sau încă nu simțim în stare să le descifrăm pe acelea care eventual ar putea aduce vreo informație certă referitoare la subiect.

În locul acestor mărturii scrise au fost abordate domenii de cercetare care țin de mitologia comparată, de biologie, etnografie, lingvistică și arheologie — care au scos la iveală curioase elemente comune între străvechea societate americană și culturile antice din Europa și Asia. Aceste concordante, care se puteau explica foarte logic admitînd o

Capacul unui sarcofag egiptean

ficientă putere de convingere deoarece în povestirea lui Platon existau două fapte care aruncau asupra întregii probleme o umbră de fantastic și anume:

— localizarea insulei în Oceanul Atlantic, fapt care venea în contradicție cu imaginea uzuală, de pe atunci, asupra permanenței în timp a acestui ocean;

— existența în Atlantic a unei societăți cu un înalt nivel de civilizație, în timp ce popoarele inconjurătoare se aflau, din punct de vedere al culturii, cel mult în mezolitic.

Datorită acestor două fapte mulți cercetători au preferat să ocolească aceste dificultăți, renunțînd de fapt la însăși esența legendei — *amplasarea Atlantidei în Oceanul Atlantic*. Ca urmare, Atlantida a început să fie căutată pe întregul glob pămîntesc. Nordul Groenlandei, Scandinavia, Iberia, Africa, Creta, America Centrală, au fost pînd pe rînd identificate cu Atlantida lui Platon, cu argumente, care mai de care mai convingătoare. De fapt, cei care au căutat — și mai caută și astăzi — Atlantida în alte părți decît în regiunea indicată de filozoful grec nu mai căutau Atlantida lui Platon, ci o străveche așezare care să corespundă cît mai fidel posibil descrierii și datelor cuprinse în izvoarele literaturii și istoriografiei antice.

Dacă la aceste interminabile plimbări ale Atlantidei adăugăm și divagațiile teosofilor, ocultiştilor și ale altor mistificatori ne putem da ușor seama de ce întreaga problemă atlantidă a provocat în multe spirite o reacție contrară dar la fel de nejustificată: scepticismul zeflemist, negația totală, îndărătnică și oarbă a oricăror preocupări în legătură cu Atlantida.

Totuși, aceste cercetări și controverse nu au fost zadarnice. Ele au folosit științei, în sensul că au împins-o înainte, demonstrînd că Atlantida nu trebuie să mai fie un pretext de fabulație ci un obiect de cercetare sistematică și riguroasă. Nu „enigmă”, ci problemă științifică.

S-a demonstrat că dacă fantezia este înlocuită cu examenul critic al faptelor, imbinînd metodele științelor istorice cu acelea ale științelor naturii,

mitul se poate transforma în istorie

În această transformare, un rol deosebit de important l-au jucat cercetătorii sovietici care au demonstrat, de la bun început, câteva teze fundamentale și anume:

— miturile și legendele reconsiderate de pe pozițiile materialismului dialectic și istoric pot fi folosite, în nenumărate cazuri, ca surse de informare cu valoare istorică;

— în domeniul dovezilor indirecte (despre dovezi directe nu poate fi încă vorba pînă la cercetarea arheologică a fundului Oceanului Atlantic) numai concordanța unui mare număr de interferențe poate convinge. Cu alte cuvinte, așa cum arată N. F. Jirov, un singur fapt favorabil existenței Atlantidei nu înseamnă nimic, în timp ce convergența unei mulțimi de date obligă logic, cel puțin cu titlu de probabilitate;

— atîta timp cît se face apel numai la științele istorice problema Atlantidei va rămîne permanent un subiect de discuție și o sursă ineputabilă de ipoteze, mai mult sau mai puțin verosimile. Prin urmare, cercetă-

rile privind existența Atlantidei trebuie să se întemeieze pe date și indicii procurate de științele exacte, întrucît problema Atlantidei este în primul rînd o problemă geologică.

Istoria insulei lui Platon se confundă deci cu însăși istoria geologică a Oceanului Atlantic.

Pentru stabilirea acestei istorii au pornit în larg noi expediții oceanografice. Ele au demonstrat că în cursul mileniilor Oceanul Atlantic a suferit nenumărate transformări în care un rol deosebit l-au jucat erupțiile vulcanice și mișcările tectonice.

Cercetările savanților Belousov și Obrucev au dovedit că în sprijinul existenței, în trecut, a unor condiții continentale în anumite regiuni ale Oceanului Atlantic vorbesc o serie de fapte, dintre care o atenție deosebită merită următoarele:

— descoperirea de întregi sisteme muntoase scufundate sub nivelul apei, uneori cu o tectonică foarte complicată, a căror proveniență pe calea orogenezei submarine este indoielnică;

— găsirea de prelungiri submarine, pe zeci și chiar sute de kilometri, a văilor unor riuri (canioane submarine) ce pot fi urmărite cîteodată pînă la adîncimi de cîteva mij de metri;

— găsirea — departe de țărmurile continentelor — a unor materiale a căror origină este indiscutabil terigenă (nisipuri cuarțoase) și a căror existență nu poate fi explicată prin transportul efectuat de ghețarii pluviali.

La afirmațiile de mai sus, adversarii au ripostat imediat spunînd că într-adevăr geologii nu neagă, în general, că într-o epocă foarte depărtată în timp, anumite zone ale Oceanului Atlantic au putut să se afle deasupra nivelului apei dar că aceste evenimente s-au

Statuete descoperite în San Salvador

petrecut într-un trecut atît de îndepărtat încît este exclusă orice prezență a unor martori oculari, de vreme ce omenirea nici nu exista pe vremea aceea.

Se impun deci alte cercetări care să determine epoca în care s-au produs evenimentele pe care geologii nu le neagă. Un loc de frunte în aceste cercetări îl ocupă, fără îndoială, alături de geologul francez Termier, hidrologul sovietic M. M. Ermolaev care, măsurînd radioactivitatea sedimentelor cu mangan de pe coastele nordice ale Scandinaviei a stabilit că apele Golfstreamului au atins, pentru prima dată, aceste țărmuri acum 10—12.000 de ani.

Surprinzătoarea coincidență a acestei date cu data indicată de Platon privitoare la prăbușirea Atlantidei a dus, în mod logic, la concluzia că apele Golfstreamului nu au putut ajunge mai înainte pe coastele europene întrucît calea lor era barată de uriașa insulă atlantidă. Această coincidență trebuia să aibă și alte urmări. Într-adevăr, folosind aceeași metodă de măsurare a radioactivității sedimentelor, V. M. Rașenbah și A. V. Șnitnikov au stabilit că retragerea ghețarilor în Europa occidentală a început în urmă cu circa 11.000 de ani.

Aceste date, obținute prin determinări făcute cu metode științifice a căror obiectivitate nu poate fi pusă la îndoială, completate cu informațiile furnizate de geologie și biologie pe baza cercetărilor lui E. V. Vulf și E. F. Haghemeister, par să dovedească într-adevăr, cum spune N. F. Jirov, că în momentul de față „Atlantida încetează de a fi un mit și se transformă într-o realitate geologică și istorică”.

Pentru a grăbi această transformare, care ar putea lămuri altele probleme întunecate din istoria trecutului omenirii, cercetările moderne au mai dovedit un lucru esențial și anume că abordarea problemei Atlantidei și a culturii atlante nu mai poate fi lăsată pe seama unor oameni izolați, oricîtă pregătire și însușire ar avea ei. Ea trebuie să intre în preocuparea unor colective puternice, înzestrate cu cele mai moderne mijloace de cercetare pe care știința contemporană e capabilă să le furnizeze și care, pe baza unui program de activitate minuțios stabilit, să caute a elucida multiplele aspecte ale acestei enigme multimilenare.

Aurel Dimboiu

Atlantida?

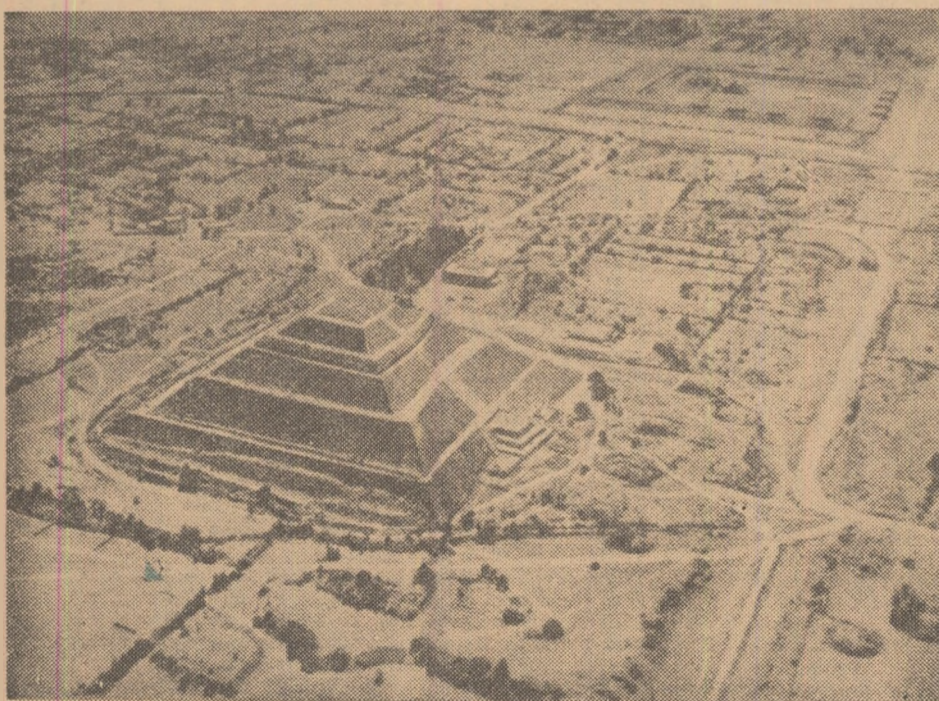
lui Columb nu se mai gîdea nimeni la Atlantida — sau aproape nimeni.

Care au fost cauzele care au contribuit la reluarea problemei Atlantidei în cultura modernă? Una din primele cauze a fost, desi-

Influență comună a culturilor situate pe ambele țărmuri ale Oceanului Atlantic, au permis unor cercetători să reafirme că în milenii îndepărtate din istoria omenirii în plin ocean a existat insula Atlantis a lui Platon

Piramida în trepte de la Sagarah (Egipt)

Piramida soarelui din Teotihuacan (Mexic)

gur, interesul renăscut pentru scrierile antice și în special descoperirea integrală a operelor lui Platon, în cursul secolului al XVI-lea. Au urmat la rînd: interesul pentru călătorii și probleme de geografie manifestat în special prin secolul al XVII-lea, descoperirea și stu-

și că evenimentele istoriei ei sînt cuprinse în miturile civilizatorilor care au fost, pe timpuri, influențate de civilizația și cultura atlantidă.

Din păcate, argumentele prin care cercetătorii arătați mai sus au încercat să susțină existența reală a Atlantidei nu aveau o su-

darul

De câte ori se apropia toamna, începeau și discuțiile despre faptul că alcătuirea firii nu ne este întotdeauna pe plac. La noi iarna e mai lungă, vara de două ori mai scurtă decât iarna iar toamna trece într-o clipă, ca zborul pasărei de aur prin dreptul ferestrei.

Nepotul pădurarului, Vanea Maliavin, un flăcăuș de 15 ani, asculta cu plăcere vorbele noastre. Venea în sat, de la țarmul la-

Săindurile uscate se crăpaseră și, împreună cu vopseaua, miroseau acum a ceară veche.

Intr-o zi, Vanea veni cu un pui de mestecăn, cu rădăcini cu tot. Rădăcinile erau acoperite cu mușchi și învelite într-o rogojină.

— Pentru dumneavoastră, rosti el înroșindu-se. Un dar. Răsădiți-l într-un ciubăr de

vici, (așa îl striga bătrînul pe Ruvim). El plînge după vară, așa că o să aibă toată iarna amintirea ei.

— Eu nu plîng numai după vară; și mai mult plîng după iarnă, spuse Ruvim, atingînd ușor frunzele delicate ale mestecănu-lui.

Am scos din magazie o ladă, am umplut-o pînă sus cu pămînt și am răsădit puiul de

vița sălbatecă se scorojise în jurul choșcului. Iei și colo, începuseră să îngălbenească și frunzele mestecenilor, ca primele fire albe ale unui om care încăruntă. Dar mereu și nu dădea deloc semn de veștejire.

Intr-o noapte se lăsă primul ger. Cerul aburi geamurile, presărînd boabe de brumă pe acoperișuri și trosnind sub picioare. Și numai cîteva stele, bucurîndu-se parcă de primul îngheț, începură să lucescă mai puternic decît în serile calde de vară. În noaptea aceea am fost desteptat de sunete prelungi și plăcute: răsuna în întuneric comul unui păstor. Zarea albastră de abia se vedea prin ferestre.

M-am îmbrăcat și-am ieșit în grădină. Aerul tare îmi înțepă fața; somnul îmi dispăru pe dată. Zorile erau pe aproape. Apoi albastrul răsăritului se preschimbă într-o ceață roșie, aprinsă, asemănătoare cu para unui incendiu. Și curînd ceața deveni mai luminoasă și mai transparentă, lăsînd să se întrezărească tărîmul îndepărtat și atrăgător al norilor aurii și roșietici.

Nu bătea vîntul dar frunzele copacilor cădeau fără încetare. În noaptea aceea mestecenii s-au îngălbenit pînă în vîrf iar frunzele le cădeau ca o ploaie deasă și apăsătoare.

M-am întors în casă. În odaie era cald și o atmosferă care chema la toropeală. În lumina gălbuie a zorilor se zărea, în ladă, puiul de mestecăn. Deodată am băgat de seamă că îngălbene și el și cîteva frunze de culoarea lămîii și căzuseră în dușumea.

Căldura odăii nu izbutise să salveze mestecănu-l. A doua zi deveni pleșuv, ca toți copacii în pădurile și în crîngurile reci, în poienile vaste, pline de umezeala toamnei.

Vanea Maliavin, Ruvim și noi toți — eram mîhnîți. Ne și obișnuiserăm cu gîndul că mestecănu-l o să fie mereu verde în zilele înzăpezite de iarnă, la lumina soarelui alb și la flacăra purpurie a sobei vesele. Dar ultima amintire a verii dispăruse.

Un cunoscut de-al nostru, pădurar, zîmbi cînd îi povestirăm despre încercarea de a salva frunzele verzi ale mestecănu-lui.

— E o lege, ne spuse. O lege a firii. Dacă copacii nu și-ar lepăda iarna frunzele, ar muri din multe pricini. Ar muri și de greutatea zăpezii, care s-ar așeza pe frunze și ar frînge cele mai groase ramuri, din cauză că, spre toamnă, frunzele înmagazinează o cantitate prea mare, dăunătoare, de soare. Din cauză că frunzele continuă să sugă vlaga trunchiului iar pămîntul înghețat nu poate hrăni rădăcinile copacului, el ar muri însetat de pe urma seceței de iarnă.

Am mutat mestecănu-l în grădină, lingă gard, iar frunzele-i galbene le-am adunat și le-am rînduit printre filele revistei „În jurul lumii”.

Așa s-a sfîrșit încercarea noastră de a păstra amintirea verii în timpul iernii.

In romînește de I. Vasile

Fata din stepă. (Gravură în lemn)

R. Ghibavîțiuș

cului Urjenski, unde era paznic bunicul lui. De fiecare dată ne aducea un coș cu ciuperci albe sau un ciur cu coacăze; dar uneori venea și numai așa, în ospetie, să ne asculte și să răsfoiască revista „În jurul lumii”.

Volumele groase, legate, ale revistei se aflau în cameră, împreună cu vasele, felinarele și stupii vechi de albine. Stupii fuseseră vopsiți cîndva cu o vopsea albă, cleioasă.

lemn și așezați-l într-o cameră caldă. O să fie verde toată iarna.

— De ce l-ai smuls din rădăcini, mă caraghiosule? — îl întrebă Ruvim.

— Doar ați spus că vă pare rău după vară, oftă Vanea. Bunicul mi-a spus: „Fugi în pădurea care a arsură mult timp. Acolo cresc ca iarba mesteceni de doi ani și nu-s în grija nimănui. Smulge unul și dă-i-l lui Rum Isae-

mestecăn. Lada am așezat-o la fereastră, în cea mai caldă și mai luminoasă cameră; a doua zi frunzele veștede ale mestecănu-lui și-au revenit, s-au înveselit cu toatele și au început să-și foșnească cînd se trîntea ușa și se făcea curent în cameră.

Toamna se și cuibărise în grădină dar frunzele mestecănu-lui nostru rămăseseră verzi și vii. Ardeau arțarii în culori purpurii iar

● Cărți noi ● Cărți noi ● Cărți noi ● Cărți noi ●

CARACTERE EXPLOZIVE

Ciclul de povestiri „Ei sînt din Katuni” (*), ne relevă în V. Sukșin un portretist plin de culoare și de o certă sensibilitate. În cele patru povestiri reunite sub acest titlu sînt cuprinse cîteva figuri din satul colhoznic contemporan, bine individualizate sub raport spiritual. Bătrînul Baikalov din schița „A sosit Ignaha”, Grinka Maliughin din povestirea cu același titlu sau Pașka Holmanski din povestirea „Un șofer de clasă” sînt personaje ce ne atrag atenția, în primul rînd, prin vigoarea lor sufletească și prin înaltele calități morale de care dau dovadă în diverse împrejurări.

Dar vigoarea lor sufletească și calitatea lor morală nu ni se destăinuie dintru început și aceasta este o particularitate a artei de portretist a lui V. Sukșin. La primul contact, personajele sale par foarte obișnuite, cu o existență ce se încadrează riguros în tipare bine stabilite. Nimic nu ne lasă să presimțim exploziile de puritate și de noblețe sufletească sau capacitatea de a-și apăra fondul lor de valori intime, care vor irumpe într-un moment sau altul.

Așa de pildă despre Grinka Maliughin consătenii lui afirmă că e un tip extravagant. El afișează într-adevăr un fel de nepăsare superioară față de oamenii și față de lucruri. E un lucrător bun dar ziua de odihnă și-o păzește cu sfințenie, indiferent de necesitățile colhozului. Întimplarea face însă, să se afle la depozitul de produse petroliere tocmai atunci cînd ia foc o sistemă cu benzină. Grinka, fără emfază, dar și fără

șovăială, se urcă la volanul mașinii în flăcări, o scoate afară din depozit și evită astfel o catastrofă de proporții mari.

Bătrînul Baikalov își primește fiul, devenit gimnast la un circ, cu bucuria caracteristică părintelui care ajuns la o vîrstă înaintată nu are alte satisfacții decît acelea pe care i le oferă copiii. Ignati despachetează valizele și înșiră cu condescendență darurile bogate, pentru fiecare. Apoi se laudă cu forța lui fizică și se interesează, cu o aroganță bunăvoință, de starea fiicărei membru al familiei. Bătrînul ascultă la început cu încercare dar mai apoi, nu se știe de ce, e cuprins de un fel de surescitare nervoasă. E nerăbdător să-l vadă venind de la lucru pe celălalt fecior, pe Vasea tractoristul. În sfîrșit, apare Vasea, bătrînul îl primește cu exclamații de triumf, îl prezintă nurorii, îl compară cu fratele lui și e foarte mulțumit. Pricina iritării bătrînului se dezvăluie atunci cînd se duc cu toții la scîldat. Pe drum bătrînul sugerează fiului mai mic să-și măsoare puterile cu Ignati. Rugămîntea se transformă într-o cerecere imperioasă, în insistențe prelungite, dar fără rezultat. Și atunci bătrînul se întristează și în tristețea lui ghicim ceea ce îl doare. Ignati l-a jignit cu atitudinile lui ce trădau orgoliul unui proaspăt orășean și ar fi vrut ca fiul său mai mic să-i dea o lecție, fie chiar și limitată, punîndu-l pe Ignati într-o stare de inferioritate.

Pașka Holmanski din povestirea „Un șofer de clasă”, are toate atributele profesiei sale. E îndrăzneț, știe să se acomodeze oamenilor și locurilor noi, gîndește rapid și în termeni practici. Ajuns în satul Bistreanka, pentru a-i ajuta pe colhoznici cîteva săptămîni, își găsește imediat un flirt și Nastea, bibliote-

care clubului sătesc, are prilejul să-i suporte avansurile îndrăznețe, făcute pe un ton insolent. Flirtul însă, se preschimbă într-o pasiune autentică și cînd Pașka află că Nastea e îndrăgostită de un inginer moscovit, acum în sat, e prea tirziu. Cu împetuozitate-i caracteristică se hotărăște s-o răpească și iați-l în camera ei, la miezul nopții. Intră fără o vorbă, se apropie de Nastea și o îmbrățișează, cu toate că are sentimentul că fata, din pricina întunericului, îl confundă cu inginerul. Nastea aprinde lumina, îl zărește pe Pașka și jignită și deziluzionată, izbucnește în lacrimi. Acum, printr-o răsucire de 180 de grade, aflăm o altă față a iubitei Pașka. Din pînule savante și ei, dă seama că Nastea îl iubește definitiv pe rivalul său și că acesta, gelos, s-a certat cu ea.

Practic, îi propune să urce imediat în autocamionul cu care venise și să lămurească lucrurile cu inginerul, chiar în noaptea aceea. Nastea, mai mult moartă decît vie, acceptă soluția. Pașka intră singur la inginer. O explicație scurtă, bărbătească, limpește lucrurile și inginerul o zbughește pe ușă întorcîndu-se cu Nastea. Pașka se retrage întristată dar și cu sentimentul că a ajutat-o pe Nastea să-și implinească visul.

Sigur că într-o relateare sumară am putea să pierd mult din farmecul lor, acuitatea situațiilor se estompează, elementele caracterologice surprinzătoare din fișele personajelor rămîn mai mult introite. Dar și așa credem că cititorul va înțelege că literatură lui V. Sukșin se citește cu plăcere și că eroii povestirilor amintite sînt surprinși cu finețe, în ipostaze definitive.

P. Granea

*IV. Sukșin „Ei sînt din Katuni”, revista „Novii mir” nr. 2/1963.

Interviu imaginar

Dăm cuvîntul... necuvîntătoarelor

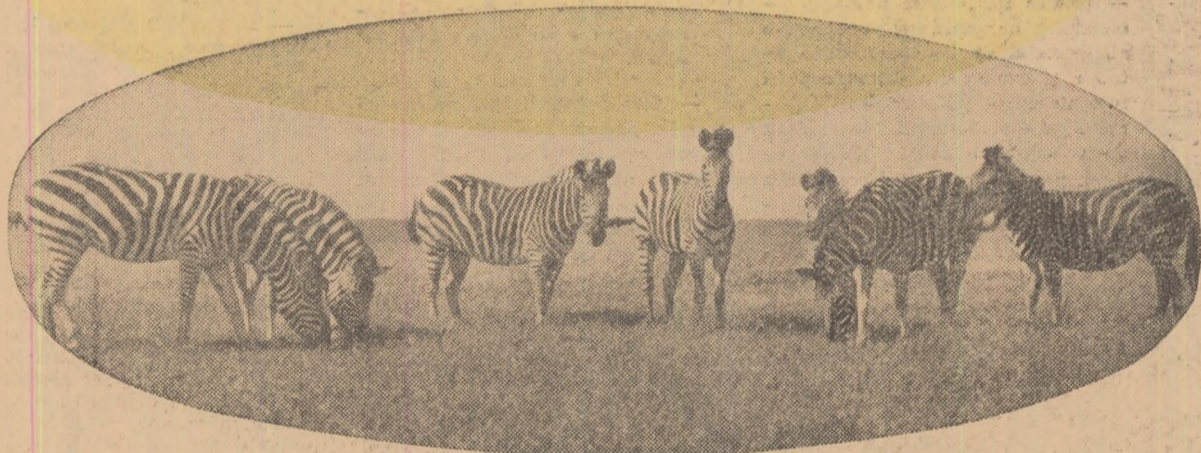
— Mie așa îmi place : cu cioc ! E bine ?

În sudul Ucrainei, între Perekop și Kahovka, se găsește rezervația naturală „Askania-Nova”. Aci trăiesc într-o libertate aproape deplină mii de animale și păsări de stepă. Un numeros personal alcătuit din cercetători științifici, veterinari, îngrijitori etc. se ocupă nu numai cu întreținerea, ci și cu studiul amănunțit și sistematic al vieții și deprinderilor numeroșilor pensionari ai rezervației.

Publicăm aci fotografiile câtorva dintre aceștia. Rîndurile de dedesubtul fiecărei imagini reprezintă ceea ce ne-am închipuit noi că au spus (sau au gîndit) cei trași în poză.

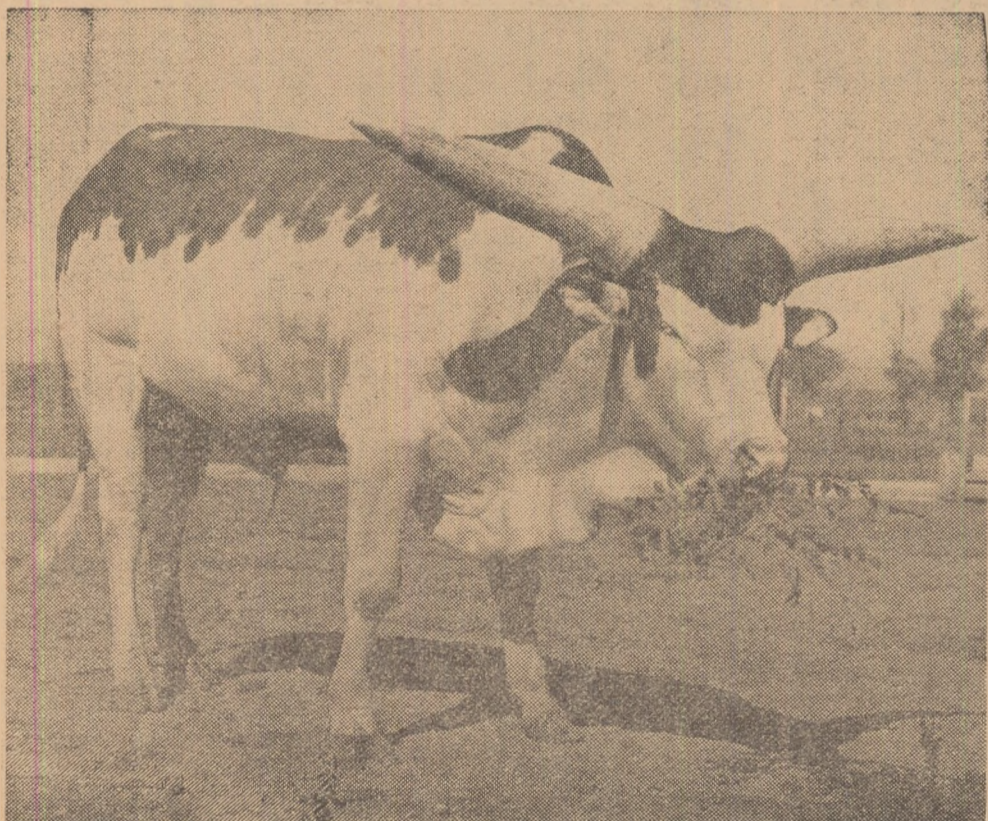
— Elegant mantou, nu-i așa ? E din păr de lama veritabilă.

— Echipa noastră joacă numai în tricouri vârgate !

— Mmm ! Drăguț din partea ta. După ce te-ai bărbierit, ți-ai dat cu colonie.

— Lăsați-vă de glume proaste. Nu sînt înșurat.

— Mi-a mai rămas ceva material și i-am făcut o hăinușă și fetei mele.

Tot necazul a început din ziua când am hotărât să mă însor. Hotărârea era definitivă și irevocabilă. O luasem după ce frate-meu cel mic mi-a spus de la obraz :

— Pentru mine ești un fel de stop. Ca mezin nu mă pot însura înaintea ta. De ce tărăgănezi? Insoară-te o dată, să-mi lași și mie drum liber. Nu mai pot să aștept!

Avea perfectă dreptate. Lăsând totul de o parte am început să-mi caut o nevastă.

Intr-o seară m-am dus la cinema și m-am așezat la rind la bilete. Deodată simt o atingere ușoară și un glas îngeresc îmi șoptește:

— Vreți să fiți atât de bun să-mi luați și mie un bilet?

Când am întors capul — să incremenesc! O frumusețe de fată, ca o zână, cu ochii tăciune și o talie de viespe îmi zâmbea fermecător. Îmi venea să-i strig: „Nu unul, o mie de bilete fiți iau!” Dar amintindu-mi pe loc că nu se dau decît patru bilete de persoană am tăcut.

La cinema am stat alături. Dînsa urmărea perechile de îndrăgostiți de pe ecran, eu nu-mi luam ochii de la dînsa. Vroiam să intru în vorbă dar mă deranja mereu cîte cineva care întîrziase.

— Cît îi invidiez! — am șoptit în cele din urmă.

— Pe cine, pe întîrziată? — a zîmbit zîna.

— Nu, pe artiști. Se insoară cînd vor, cu cine vor, se sărută și divorțează cînd vor, nu plătesc pensie alimentară.

— Asta o aranjează regizorul — a rîs fata.

Așa am făcut cunoștință iar după aceea ne-am împrietenit. Mă simțeam omul cel mai fericit din Erevan și binecuvîntam coada la bilete care m-a ajutat s-o cunosc pe Asmik (așa o chema pe zîna mea). Ba ajunsesem să cred că nu există pe lume fericire mai mare decît să stai la coadă. Eram gata să stau cu orele.

Dar fericirea n-a durat mult. Intr-o seară, cînd o conduceam acasă, Asmik mi-a spus zîmbind și luîndu-mă gingaș de mină:

— Știi, vreau să mă mărit.

— Să te măriți?! — am scăpat eu un strigăt de bucurie. Sigur, mărită-te, mărită-te neapărat!

— Ce bun ești! Știam eu că n-ai să te superi pe mine.

— Să mă supăr? E o fericire!

— Da, cred că am să fiu fericită. E arhitect.

Am să vă fac cunoștință. Un băiat foarte bun, lucrează la „Erevanproekt”.

— Cum, cum?!?!

— Ei, la revedere, scumpule, — mi-a spus Asmik și ca de obicei a suit scările în fugă, ușoară ca un fulg.

Mi-am revenit peste cîteva zile. Atunci am aflat că Asmik se certase cu logodnicul ei din cauza înălțimii tocurilor la pantofii bărbătești și, ca să-l facă gelos, se împrietenise cu mine. Așa dar, fusesem un simplu instrument de răzbunare! Va să zică de asta ne plimbam noi mereu la braț în jurul clădirii „Erevanproektului”.

Perfidia lui Asmik l-a întristat și mai mult pe fratele meu. Bietul de el așteptase cu nerăbdare ziua nunții noastre!

— Cînd spun eu că ești un stop pentru mine! mi-a spus amărit.

Încît am început din nou să-mi caut soție, cu o energie îndoită. Pentru că cine caută, găsește întotdeauna. Și chiar așa s-a întimplat. În mai puțin de o săptămînă, și fără să stau la rînd am cunoscut o altă zîna, pe Gohar. E adevărat că Gohar n-avea ochii lui Asmik dar în schimb era o fată cu mult suflet și foarte încrezătoare în oameni. Din păcate, însă, tocmai această din urmă trăsătură ne-a stricat so-coteliile.

Odată Gohar n-a mai venit la întîlnire și l-a trimis în loc pe fratele ei cel mic. „S-o fi îmbolnăvit sărăcuța” — m-am speriat eu simțînd cum mi se strînge inima. Băiatul s-a apropiat și fără să-mi spună un cuvînt mi-a întins un plic. Apoi a plecat.

Am desfăcut plicul cu mîini tremurînde. Înăuntru era un bilet cu următorul cuprins:

„Uită-mă, mă mărit. Ce pot să fac dacă mama mă bate mereu la cap: „Inspectorul nu poate fi un soț și un ginere bun. Toată ziua o să scormonească și o să inspecteze totul în casă”. Iar tata, care e responsabil de magazin și-i cunoaște și mai bine pe inspectori, mi-a spus: „Dacă ar fi fost om cumsecade nu s-ar fi făcut inspector”. Iartă-mă, nu pot să nu-mi ascult părinții. Gohar”.

— Ce puteam să fac? A trebuit să reiau investigațiile, de data aceasta lungi și infructuoase. Ajunsesem pînă acolo că urmăream anunțurile de divorț, numai să termin o dată cu povestea asta și să nu mai fiu un „stop” pentru fratele meu.

În cele din urmă în viața mea a intervenit a treia logodnică, fiica vecinilor noștri, pe nume Iveta sau pur și simplu Ivik, cum îi spuneau părinții. Ivik era o fată îndrăzneată. La

numai o săptămînă după ce ne-am împrietenit a început să vină la noi în casă, și stea de vorbă cu mama și chiar să o ajute să dea muștele afară.

Dar într-o zi n-a mai venit. Asta m-a alarmat. M-am hotărît să-i dau o întîlnire și să-i propun să ne căsătorim imediat, cît nu-i încă prea tîrziu. Dar Ivik mă ocolea. Și într-o sîmbătă seara în casa lor a răsunat marșul nupțial. Mi-am astupat urechile. Dar parcă rezolvam ceva cu asta? Doar nu-i puteam împiedica pe ceilalți să audă! Noroc că fratele meu nu era acasă, fiindcă mi-ar fi spus precis:

— Stopule!

A doua zi mama a întîlnit-o pe mătușa Ivetei și a acuzat-o pe nepoata ei de superficialitate.

— Nu te supăra, vecină dragă, dar fiul dumitale era pe planul doi. Ca să zic așa, mire de rezervă. Zău, nu te supăra.

De ofițeri în rezervă am auzit, de trupe de rezervă de asemenea, dar de mire de rezervă — niciodată! Multe mai aude și mai vede omul cît trăiește!

După întîmplarea cu Iveta am întrerupt căutările și m-am hotărît să trec pe lingă fete cu aerul cel mai indiferent. Între timp am fost avansat la gradul de inspector șef. Dar asta nu însemna nimic. În definitiv au rămas neînsurați și oameni mai celebri decît mine: Gogol, Schopenhauer...

După nunta Ivetei m-am dus la serviciu foarte indispus: blestematul de clarinet îmi tot suna în urechi. Secretara mea, o fată de vreo patruzeci de ani, m-a măsurat din cap pînă în picioare și fără a se știi de cei prezenți, m-a rugat:

— Plimbați-vă și cu mine vreo două-trei luni, tovarășe inspector șef. Văd că aveți mină bună.

In rominește de IULIA SCUTARU

ERIKA JURJIČA — Reșița: Vă mulțumim pentru sugestii. Vă așteptăm oricînd cu plăcere la redacție.

COLECTIVUL SECȚIEI 570 CAPOTAJE — uzina „Steagul Roșu”, Brașov: Ne-au bucurat aprecierile dv. în legătură cu materialele publicate în „Veac nou”. Regretăm, dar nu cunoaștem adresa uzinei leningrădene. Credem însă că scrișperea va ajunge la destinație chiar dacă nu specificați pe plic decît numele uzinei și localitatea. Ați putea adresa scrisoarea comitetului sindical sau de Comsomol, pentru a exista o indicație mai precisă.

VASILE MUNTEANU, VLAD ȚIȚICA — Deva: Cu prima ocazie vom căuta să publicăm un articol pe această temă.

DORIN TANASESCU — Tr. Severin: Pînă acum n-am primit o asemenea adresă.

Inv. N. POPESCU — com. Olari, regiunea Crișana: Imediat ce vom fi în posesia unui asemenea material, vă vom satisface cererea.

ION MINCIUNĂ — Tg. Jiu: 1) Adresa unui filatelist: Valeri Filatov, pos. Kapronovo zavoda, kvartal 8, dom 2, kv 2, gorod Engels, Saratovskaia oblasti. Și adresa unui tînar bielorus: Leonid Plotkin, B.S.S.R., gorod Moghilev, ul. 2-aia jeleznodorojnaia, dom 7. 2) În această direcție nu avem posibilitatea să vă fim de folos.

Prof. G. PÎRCALĂBESCU — București: Ne pare rău dar numerele respective ne lipsesc.

VICTOR MALANCA — Tg. Neamț: Dacă doriți, vă putem comunica adresa unei eleve sovietice.

Pentru sălile de cinematografe, sălile de ședințe și căminele culturale scaune de calitate superioară.

ADRESAȚI-VĂ:

Intreprinderii industriale oraș Sibiu

Str. Kogălniceanu nr. 1, telefon 3931

COMBINATUL CHIMIC FAGĂRAȘ

livrează:

- Bachelită pentru uz general în diverse culori
- Bachelită pentru uz electrotehnic
- Bachelită pentru uz electrotehnic în execuție tropicalizată.
- Bachelită textilă
- Rezoli diverse tipuri, lac de bachelită.
- Novolac solid, semifluid și alcoolic
- Aminoplast diverse culori.
- Celuloid, plăci de diferite grosimi și culori.
- Celuloid sidefat
- Celuloid marmorat
- Celuloid placat
- Cornoplast pentru nasturi, imitație corn

Execută: piese industriale în toate tipurile de bachelită și aminoplast, pentru înlocuirea metalelor feroase și neferoase precum și a lemnului.

Pentru producția de serie executăm proiectarea și sculele necesare presării pieselor comandate.

Cele mai plăcute și interesante

EXCURSII

în lunile MAI și IUNIE pe

DUNARE

cu elegantele motonave fluviale

OLTENIA ȘI CARPAȚI

Itinerariul: Giurgiu—Turnu Severin—Porțile de fier—Cazane—Giurgiu

Popasuri pe insula ADA KALEH și la Turnu Severin

Condiții foarte bune de cazare și de masă pe bordul motonavelor

TREI ZILE DE NEUITAT

Informații și înscrieri la toate agențiile O.N.T.-CARPAȚI

COLOROM

GALLUS

VOPSEȘTE ORICE TESĂTURI

MĂTASE • BUMBĂC • LÎNĂ

ROCHII • HAINE • BLUZE

Ghana – drumul

In jurul lumii

către diamante

● Bursa de pietre prețioase ● Takorasi — un simbol ● „Ciuma apei” și flagelul colonialismului

In fața despărțirii de lemn se afla o mulțime pestriță : căutători de diamante în pitoreștile costume naționale care aduc cu niște togi romane ; negustori în haine europenești cu pălării de paie înfundate pe cap ; reprezentanți ai unor firme engleze spilkuiși de parcă atunci ar fi coborât de pe coperta ultimului jurnal de modă... Cu toții întindeau peste despărțitura de lemn saculețe grele de piele :

— Două mii de carate... O mie cinci sute de carate. Funcționarii care le primeau răsturnau saculețele pe niște mese lucioase. Înainte de a fi evaluate, diamantele trebuie sortate. Sint cernute de câteva ori prin site speciale și cîntărite cu niște balanțe electrice de mare precizie. Apoi sint vîrite în niște pungă galbene și sigilate cu ceară roșie. Cineva anunță cu glas tare :

— Se vinde o partidă de zece mii de carate.

Ne aflam la bursa de diamante din Accra. Spre clădirea aceea scundă, fără etaj, converg din toate colțurile țării pîriișe de diamante. Pietricelele cenușii și zgrunțuroase, atît de nearătoase, de banale la înfățișare pînă cînd sint atînse de mina șlefuitorului cuprind munca a mii de oameni ce scurmă pămîntul în masivele păduroase Ashanti, pe malurile vijeliosului Ancobra, în delta neprietenoasei Bonza.

— Țara noastră, care în timpul stăpînirii coloniale era numită „Coasta de aur”, își datorește numele nu numai uriașelor zăcăminte de aur, ci și rezervelor de diamante — ne-a explicat domnul Aka, directorul bursei. Sub denumirea fabuloasă pe care tropicitorii socoteau că le pot jefui după bunul plac. Și, cu adevărat, au jefuit Ghana cu nerușinare. Iată numai un exemplu : în ultimii 20 de ani englezii au scos din țară 30 de milioane de carate de diamante. Companiile occidentale mai stăpînesc și acum cele mai bogate mine dar activitatea lor e astăzi supusă controlului iar cîteva mine cum e, de pildă, Takorasi au fost trecute în proprietatea poporului...

Takorasi îmi era atunci un cuvînt ascuns : cu puțină vreme înainte vizitasem localitatea.

★ „Stai ! Arată permisul !”

E ciudat să dai peste o tăbliță cu o asemenea intimație categorică pe o potecă de pădure strîmă și pustie. Dacă arunci o privire pe hartă vezi că Oda, cel mai apropiat orașel, se află la cîteva zeci de mile de acolo și că pe aproape nu există decît măruntă așezare Takorasi. Iar restul regiunii e acoperit de pădurea tropicală, deasă, de nepătruns. Colonialiștii au căutat însă să ferească de priviri străine tocmai așezarea Takorasi. Un consorțiu olandez care a stăpînit timp de 20 de ani minele diamantifere de acolo, așezase pe toate șoselele și potecile posturi înarmate de pază. Mica Takorasi era un fel de „stat în stat” : cu hotarele, autoritățile, magazinul, mijloacele ei de transport...

Înima minci este alcătuită dintr-o uriașă carieră înconjurată de pădure. De pe marginea carierei se poate vedea o secțiune distinctă a pămîntului, ca într-o machetă de școală. Straturile superioare sint formate dintr-un sol roșu, saturat de fier și străbătut de rădăcinile uriașilor copaci din pădure. Apoi urmează un sfîșit în partea cea mai de jos e prețiosul chimberlit albăstru. Acesta este subsolul Africii, cu bogățiile lui fabuloase. Pe fundul carierei muncitorii încarcă, în niște vagonete mici și decolorate, chimberlit. După ce-l aduc la suprafață chimberlitul trece prin operația complicată a spălării și înnobilării de pe urma căreia masa albăstruie, lutoasă, dispăre și pe fundul căușurilor rămîn numai boabele de diamant...

— Olandezii nu exploatau cum trebuie zăcămintul, luau numai „caimacul”, adică tot ce era mai ușor de luat iar restul îl aruncau — ne-a spus maestrul Esslfi. N-au adus mijloace tehnice ; munca necalificată costa mai ieftin decît mașinile. Într-un cuvînt, s-au purtat ca niște fiare care căutau să smulgă cu orice preț o halcă mai grasă...

Simpson Esslfi muncește de 17 ani în mina de la Takorasi. Își aduce bine aminte cum proprietarii consorțiului au instalat în jurul așezării primul gard de sîmă ghimpată. După cum n-a uitat nici ziua cînd acolo, în sătulețul acela de munte, a sosit cel dintîi detașament de poliție. Pînă la eliberare oamenii lucrau 16 ore pe zi, erau sleiți din pricina muncii supraomenești. Rareori se întîmpla ca un miner să ajungă pînă la 40 de ani. Iar pentru munca aceea forțată primeau un salariu de mizerie pe care consorțiul, ce fusese alimentare și industrial, îl lua numaidecît înapoi. Takorasi era o așezare de săraci, de oprînați, de oameni lipsiți de cele mai elementare drepturi. Orice încercare de protest era crunt pedesită : polițiștii puteau să-i lovească pe nemulțumiți cu cravașa, ba îi puteau chiar împușca fără să fie trași la răspundere. Muncitorii care încercau să protesteze, să-și îndemne tovarășii de muncă la grevă, erau declarați hoți și uciși sub pretextul „fugii de sub escortă”...

— Sigur, nici astăzi nu-i ușoară viața la Takorasi — a con-

tinuat Esslfi. Și acum mai e folosită mult munca manuală, grea, istovitoare. Statul a sporit salariile dar nici acum nu pot fi socotite mari. S-a schimbat totuși esențialul : stăpîni ai minei sintem noi, ghanezii. E un lucru pe care-l simte fiecare dintre noi. Membrii conducerii, recent create, se consultă cu muncitorii ; a fost organizat un sindicat și oamenii au uitat de teama poliției. Înainte, cînd întîlneau un alb, muncitorii ghanezi trebuiau să se oprească și să se încline în fața lui. Acum, însă, fie că asta le place albilor fie că nu, ne simțim egali cu ei...

În timp ce vorbea mi-am amintit de două întîlniri pe care le avusesem la Takorasi cu „albi” despre care pomenise Simpson Esslfi și care se socotiseră pînă nu de mult stăpîni minelor. La fabrica de înnobilare se apropiase de noi un bărbat

Căutător de diamante

înnobilat. Era Janssen Alois, un inginer olandez care venise în mină cu puțin înainte de naționalizare. La rugămintea noastră, primise să ne arate fabrica.

— În ultimul an întreprinderea s-a extins, au fost introduse mașini noi. A fost mult de lucru... Dar acum am terminat treaba și mă pregătesc să mă întorc acasă, în Olanda.

— Ați venit special să utilizați fabrica ?

— O, nu, am avut planuri mult mai mari — ne-a răspuns el zîmbind. Speram ca, cu timpul, să devin acționar al companiei noastre. Dar știți, vremurile s-au schimbat ; acum nu mai poți face afaceri la Takorasi...

Cealaltă întîlnire am avut-o în birourile întreprinderii, unde am fost primiți de inginerul Kahn, un englez uscățiv, cu părul cărunt și rimeni la față. Aidoma unui inginer, ne-a dat explicații pe o hartă atîrnată deasupra biroului său :

— Suprafața minelor este de 150.000 de picioare pătrate. La fiecare sută de picioare — o gură de mină. În Takorasi se extrag în fiecare săptămînă pînă la cinci mii de carate de diamante, care nu sînt, în general, pietre de bijuterii, ci de mărime mijlocie pentru uz tehnic...

L-am întrebat cîți oameni locuiesc la Takorasi.

— După lichidarea consorțiului olandez, societatea de aici s-a redus la șase oameni — mi-a spus el, acum e rîndul meu...

L-am privit nedumerit. M-a privit și el uimit.

— A, acum am înțeles. Da, mai sint vreo șase-șapte tehnicieni ghanezi și vreo cinci sute de muncitori necalificați. Inelele de aur cu nestemate scînteiau rece pe degetele subțiri. — Eu mă refeream la europeni, oameni din sfera noastră.

I-am vorbit despre aceste întîlniri lui Simpson Esslfi.

— Într-adevăr, starea de spirit a acestor oameni poate fi înțeleasă — a observat el. Au venit în Ghana să facă avere cu bogățiile noastre și cînd colo s-au văzut reduși la rolul unor specialiști care primesc salarii mari, dar numai atît. E adevărat că în momentul de față oameni ca Alois și Kahn ne sint încă foarte necesari dar există și lucruri mult mai de preț decît cunoștințele unui inginer. Sigur, nu avem nimic împotriva ca țări cu un înalt nivel de dezvoltare să ne ajute, să ne trimită specialiști și să investească capitaluri în Ghana. Dar din propria noastră experiență amărim că există ajutor și „ajutor”...

— Apoi a tăcut o clipă, după care a continuat :

— Cu mulți ani în urmă un european care s-a stabilit în Africa a adus cu el din Europa, pentru piscina din grădina, o plantă agățătoare. În climatul tropical planta s-a dezvoltat atît de mult încît un servitor a rupt o parte din ea și a zvîrlit-o într-un fluviu. Acum suprafața multor fluviu africani e atît de învadaată de această plantă, numită „ciuma apei”, încît chiar navigația e primejduită. Sint state care trebuie să cheltuiască milioane ca să scape, măcar în oarecare măsură, de această „ciumă a apei”.

La fel s-a întîmplat și cu o seamă de firme din Occident, nespus de hrăpărete, de felul consorțiului olandez care a stăpînit Takorasi. Au început cu puțin dar treptat s-au lătit și s-au comportat ca niște păsări de pradă, ne-au jefuit bogățiile, nu ne-au ajutat la dezvoltarea economiei naționale ci, dimpotrivă, au apăsător... Într-un cuvînt, erau ca o adevărată „ciumă a apei”, de care nu poți scăpa decît smulgînd-o din rădăcină. Și, după cum vedeți, chiar așa procedăm.

★ — Se înțelege, Takorasi e o mină relativ mică, e departe de a fi principala mină a țării noastre — a urmat domnul Aka. Dar istoria ei este instructivă pentru că într-un an și jumătate și-a dublat aproape extracția de diamante. Iată ce poate face adevăratul stăpîn al țării.

Am vizitat bursa de diamante, am văzut safeurile în care se păstrează prețioasele cristale, panoul pe care un funcționar anunța vânzarea unor partii de diamante, birourile pentru reprezentanții diverselor companii și ne-am înțeles despre despărțitura de lemn. În fața ei se afla, ca și mai înainte, o mulțime pestriță. Un bărbat cu un veșmînt multicolor întindea un saculeț greu de piele pe care scria : „Takorasi. Companie diamantiferă de stat”.

— Cum merg treburile, James ? — I-a întrebat Aka.

— Bine. Producția crește : azi am adus șase mii de carate. Diamantele sint o bogăție a Ghanei. Drumul către ele e greu. Trebuie tăiate poteci prin pădurea tropicală, trebuie înălțurate straturile groase de pămînt roșu african care-și ascund înverșunare tainele. Dar, mai ales, în calea diamantelor stau monopoliurile imperiale. Ele au avut în mină puterea și mai au și astăzi o armă puternică : experiență, bani, specialiști. Dar poporul Ghanei este hotărît să devină adevăratul stăpîn al bogățiilor sale.

Și chiar dacă drumul spre diamante e greu — marșul a început. Naționalizarea minelor de la Takorasi este un jalon pe acest drum.

I. Kornilov

Campionii războiului rece cer folosirea armei atomice și luarea de măsuri militare împotriva țărilor iubitoare de pace

(Ziarele)

Nimbul lor

Desen de V. Cernikov